

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14 "
Pe o lună . 2.40 "

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru eraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRATIA:
Strada Deák Ferenc Nr. 20
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțumite publice și Loc
deschis costă fiecare șir
20 fileri.
Manuscripte nu să înape-
lază

Se deschid școlile în sat.

Rugămintea unui dascăl.

În cele mai multe sate ale noastre anul școlar se începe cu luna Octombrie. Copiii cari au păstorit peste vară vitele și cari s'au scaldat în lumina și căldura soarelui, pe câmpiile și dealurile noastre, acum răsăr de pe uliți cu traista subsuoară și se îndreaptă spre școală.

De când s'a desprimăvărat, în multe sate s'au ridicat nouă clădiri școlare, din jertfa popului nostru harnic și dorinc de lumină. Vechile căsuțe întunecate, în cari se învăța odată „azi-buche”, au dispărut. În locul lor au răsărit clădiri frumoase, spre lauda tot a țăranilor noștri, cari dau prin interesul lor pentru școală semne tot mai îmbucătoare de setea lor de înaintare. Căci nu inspectorilor trimiși de guvern le revine meritul acestei primeniri a clădirilor școlare. Adevărat că inspectorii, în iperzelul lor, închid pe alocurea chiar școli cari satisfac deplin dispozițiilor igienice legale, dar scopul lor nu e prosperarea școalelor noastre, ci acela de a crește mereu numărul școlilor de stat. Suntem în clar cu intențiile oricărui inspector școlar și lauda noastră se cuvine numai sătenilor noștri, cari fac tot ce le stă în putere.

Dacă, trecând prin sate, mai vezi și azi copii cu tăblița subsuoară intrând într'o odaie joasă, cu ferestrele mici, poți să fii sigur, că ei intră în școala de stat. Căci ni-s'a dat să vedem și această ironie a situației noastre politice: unde școala ro-

mânească n'a satisfăcut legii, ea a fost închisă și în locul ei s'a înființat școală de stat chiar în aceiaș clădire, ori în alta și mai nepotrivită. Pentru noi nu există răgaz, pentru școala de stat, pe care am văzut-o adeseori oploșită în adevărate cocioabe, însă da.

Dar săla mare ce ne-o fac inspectorii nu ne supără. Noi, și fără stimulentele guvernului, ne străduim de mult s'avem școli la înălțimea exigențelor moderne în toate privințele. Ceeace ne umple pe noi de durere, e munca tot mai grea și în acelaș timp tot mai zadarnică la cari sunt condamnați copiii noștri în baza legii apponyane. Noi, cari am muncit atâta pentru susținerea școlii românești, ne întristăm când vedem fețele posomorâte ale copiilor noștri, torturați săptămâna întreagă cu învățarea limbii ungurești. Abia mai știu vre-o poezioară românește, iar scrisul lor e o amestecătură de litere românești și ungurești. Durere, ceeace ne dă legea apponyană drept sprijin material nu se poate nici pe departe cumpăni cu inconmensurabilele pierderi morale ce îndurăm pe linia întreagă. Și ori cât ar încerca dnaizii guvernului să arate roade pe urma școlii nouă, aceste rămân destul de neînsemnate și soarta școlii românești se întunecă mereu. Dacă n'am ști că legile se fac și se desfac și dacă n'am nutri o rază de speranță că nici legea apponyană n'a fost creiată pentru vecinice, ar trebui să disperăm de viitorul nostru.

În puterea credinței noastre bune ținem deci și azi cu dragoste la școala noastră.

Chiar dacă ar veni o vreme când toate școlilele noastre să ajungă școli de stat, credem că nici situația asta tristă n'ar putea să dăinuiască mult...

Dar noi ne avem încă școlile noastre, avem încă pe învățătorii noștri. Să ne folosim de tot binele, de toată lumina câtă poate încă izvorî din școlile ce-și deschid acum porțile. Știința scrisului și a cetitului, știința de carte, o știe astăzi prețui și poprul nostru. Și numărul celor ce nu știu purta condeiul scade mereu.

Dar dorința noastră ar fi să nu mai fie nici un om fără știință de carte, să putem stărpi buruiana analfabetismului din toate meleagurile românești. Analfabetismul e poate meteaha care cântărește mai mult în cumpănă sorții noastre. Stărpirea analfabetismului deci e una din cele mai capitale datorii ale noastre și acum, când se deschid școalele noastre sătești, cărturarii ar trebui să-și facă datoria aceasta mai mult decât ori și când, îndemnând pe țăranii să-și dea copii la școală și dându-și cu tot dinadinsul concursul lor învățătorilor pentru a putea adăposti sub coperișul școlii pe toți copii satelor noastre.

Intr'adevăr, deși puțini, dar tot se mai găesc, aproape în toate satele noastre patru până'n cinci capi de familie cari așteaptă cu adevărată groază începerea anului școlar. Școala le ia copii dela lucru! Nu se mai pot ajuta cu ei și, Doamne, câte mai au încă de isprăvit până în cap de iarnă! Oamenii aceștia privesc cu ciudă la dascăl, cu ură la primărie dacă-i silește să-și dea din bună vreme copilul la școală.

Din trecutul universității eșene.

0 reprezentație la 1860. — Primii profesori. — Primii studenți ai universității din Iași.

Cu ocaziunea inaugurării universității din Iași, la 26 Octombrie 1860 a avut loc o reprezentație de gală, cu următorul program:

Teatrul Național. Astăzi Duminică în 26 Octombrie 1860. Reprezentație extraordinară la ocazia solemnelei deschideri a Universității din Iași. Iluminație de gală.

1. Imnul național de D. I. Ianov cântat de toți artiștii teatrului român. 2. Tablou alegoric de circumstanță aranjat de d. M. Galino. 3. Potpuriu național de d. G. Burada, executat de orchestră. 4. Margo sau Binefacerea educației (vodevil într'un act) jucată de dnii Mogâldea, Bălănescu, Csenofonte și Porfiriu și d-nele Harmanda și Filaret artiști ai V. N. 5) Mare uvertură pe motive a lui Bellini executat de orchestra: „Tribut a l'Amerique nocturn de H. Herz. „Costa-Dia” din Norma variată pentru mâna stângă, de A. Fumagoli, executate pe piano de D. M. Burada. „Finalul din al doilea concert” a lui Beriot executat pe vioară de D. T. Burada. „Polca de concert” de Wallace executată pe piano de D. M. Burada. Suvenir român de E. Hübsch executată pe vioară de D. T. Burada. 6) Potpuriu de D. Flechtenmacher, executat de orchestră. 7) Sacajul, cantonetă de V. Alexandrescu, cântată de D. Bălănescu. 8) Potpuriu național de G. Burada, executată de orchestră. 9) Nunta țărănească, scene naționale de V. Alexandri jucată de: d-na Ma-

rita și d-nii Bălănescu, Mogâldea, Csenofonte, Corbu, Calcăntaur și Comino. Orchestra a fost condusă de G. Burada.

Prețurile: Avan-scena de rang. I. Lit B. 4 galbeni. Avan-scena de Benaur lit. A. 3 galbeni. Loje de rang I. Nr. 11 2 jum. galbeni. Loja de rang I. ordinare 2 galbeni. Benaur 56 lei. Loja de rangul al III-lea 1 galben. Stal 12 lei. Parter 5 lei și Galeria 2 jum. lei. Inceputul reprezentației va fi la 7 jum. ceasuri seara.

Tipografia lui Adolf Berman din Podul Vechiu.

Programa cursului și profesorii din primul an al înființării Universității (1860-1861).

Dr. Simeon Barnuțiu. Facultatea Juridică. Dreptul natural și dreptul ginților în anul I și Dreptul public al Romanilor și Dreptul constituțional în anul al III-lea. Fac. Filozofică: Metafisica și Etica în anul I. Pedagogia și Istoria filosofiei în anul al II-lea.

Dr. Ioan Strat (Rector). Fac. Juridică: Economia politică și Finanțele în anul al III-lea.

G. Mirzescu licențiat. Fac. Juridică: Dreptul Civil în anul al II-lea și al III-lea.

Dr. Petre Sucei. Fac. Juridică: Istoria dreptului roman și Institutele drept. roman în anul I și Pendectele drept. roman în anul al II-lea.

Vasile Alexandrescu licențiat. Fac. Filosofică: Literatura și Istoria universală în anul I și literatura și istoria filosofiei în anul al II-lea.

Dr. Octav Teodoru, fac. juridică: Dreptul penal și Procedura penală în anul I.

Iacob Lupășcu, Fac. juridică: Dreptul comercial și Procedura civilă în anul al II-lea.

Secția I-a a Fac. Filosofice: Alex. Călinescu, Analisul superior și calculul diferențial și integral în anul I.

Ioan Pop: Trigonometria sferă și geometrie analitică cu 3 dimensiuni în anul I.

Ștefan Emilian, geometria descriptivă anul I și Ștefan Micle, Fizica tot anul I, căci un singur an era durată cursurilor la această secțiune.

Fac. teologică: Păr. Episcop Filaret Scriban Stavropoleus. Arhiologia ebraică, biblia creștină și Introducerea în cărțile vechiului așezământ anul I.

Păr. Episcop Suhopan Irinupoleos, Istoria bisericăescă anul al II-lea. Păr. Arh. Melhisedec (Arh. Ieronim Buțoreanu), Exegesa Sublima a vechiului așezământ și Limba ebraică, în anul al II-lea.

Constituirea Facultății de medicină se amână până la completarea personalului didactic pentru primul an de studii, totuși la 1860 aflăm în corpul profesorilor Universitar drul N. Negură, profesor de chirurgie.

Deci la 1860 erau și facultăți: Juridică, Filosofică, Științifică și Teologică, cari durează până la 1864 când după legea nouă asupra instrucțiunii promulgată de Cuza-Vodă, se desființează Facultatea de Teologie și se pune în loc Facultatea de medicină.

Cursurile acestei facultăți încep abea în 1879. În 24 Februarie 22, în urma unor informațiuni inexacte, pornite din vederi greșite asupra organizării instrucțiunii publice, Camera suprîmă

Să facem ca acești părinți să poată înțelege rostul învățaturii și să știe că o creștere bună e darul cel mai frumos cel pot face copiilor lor și în același timp și neamului românesc. Să-i convingem că adevărații și cei mai folositori prietini ai satelor sunt învățătorii. Să-i luminăm că blestemul cel mai înfricoșat de care geme acest neam românesc, e tocmai întunecul și că fără școală și învățători nu se va putea înfrânge, niciodată, puterea acestui blestem.

E o rugăminte caldă aceasta către toți intelectualii noștri dela sate și împlinirea ei e menită să ne însenineze viitorul cu un bogat mănunchiu de raze.

O nouă infamie a autorizatului. Am anunțat în numărul nostru ultim, că procurorul din Oradea-mare și-a retras acuza în două procese de agitație ce urmau să se desbată Sâmbătă, la curtea cu juri, a menținut însă acuza, într'un alt proces, tot de substrat politic, intentat pentru corespondențele dela alegerea din Ighiu. Precum, până acum nu și-a revocat încă acuza în alte trei procese de agitație, ce sunt în curs, cărora însă nu li-a venit încă rândul.

Gestul procurorului, pe noi ni-a surprins mai mult, că după ce un an de zile ni-a purtat pe la Canossa, nefiind săptămână în care redactorul nostru responsabil să nu bată drumul Orăzii, pricinindu-ne astfel imense cheltuieli — vine în urmă și își retrage acuza, cu toate că lucrul nu e tocmai așa de extraordinar, căci se știe, că actualul ministru de justiție, a cassat aproape tuturor ziarelor românești procesele, începând cu procesele părintelui Vasile Lucaciu și nici n'a intentat de atunci ziarelor românești procese nouă de agitație. Se părea însă că cu noi, face o excepție și mărturisim, ne măguleam chiar cu această considerație deosebită ce ni-o arăta ministrul unguresc. Dar în sfârșit, treaba lui pentru ce motive, ni-a cassat și nouă două procese!

Imprejurarea asta a fost de ajuns, ca ziarul autorizat, să ne arunce o bănuială perfidă. Inregistrând știrea, despre retragerea acestor procese, cu litere cât pumnul, neuitând, pentru autenticitate, a pune și numărul de pe acte, exclamă cu perfidie: Spre știre și orientare publicului românesc!

Ziarul, singurul până acum în presa românească,

scă, căruia nici nu i-s'a intentat măcar vr'un proces, care n'a luat de loc parte la marea contribuție de sânge pe care presa românească a plătit-o în apărarea cauzei drepte a poporului nostru, contribuție pe care ziarul nostru a plătit-o din greu cu zeci de victime și cu sacrificii bănești, pe cari nimeni nu l-a întrebat de unde le mai scoate — acest ziar se crede în drept să ne arunce o astfel de bănuială mizerabilă.

Cetitorii noștri, martori zilnici ai atitudinii cinștite și răspicite a acestui ziar, știu prea bine că n'am meritat cu nimic condescendența asta a guvernului unguresc. De altfel, nu știm dacă e bine zis condescendență, căci ar fi destul să ne intenteze și pe viitor în felul acesta la procese, să ne poarte ca până acum veșnic pe drumuri la Oradea și să ne vexeze cu nesfârșite interogatorii — ca să fim în deajuns pedepsiți chiar fără a fi osândiți. Nu nevoia de a ne disculpa, ci pentru a pune încă odată în evidență armele inteligente și morale ale autorizatului, ni-a făcut să reflectăm la bănuiala sa stupidă.

Adunarea din Timișoara.

— Dela trimisul nostru special. —

Ale cui sunt adunările populare? — Adunarea din Timișoara. — Iar sufragiul universal și reformele militare și originalitatea dlui V. Goldiș. — Nu-i sfântă legea; dlui Bontescu i-se retrage cuvântul. — Ceialalți oratori, Haljuk Novákot! — Inchiderea adunării. — Activitatea unui om fără de prihană.

Asistând la această adunare și privind cele aproape două mii de țărani și intelectuali întruniți săși precizeze o atitudine politică, orice om s'a putut convinge că în ceea ce privește orientările generale ale politicii noastre naționale, toți Românii una suntem. Nu este astăzi Român cinstit, care, pătruns de aspirațiile neamului nostru și necazurile lui să nu simtă nevoia unei lupte intransigente împotriva regimurilor ungurești, cari nu mai conțin cu oprimarea popoarelor nemaghiare din țară și cu tendința lor nebună de a unguriza tot ce se manifestă aici în cadrele firești ale spiritului național. Toți deopotrivă suntem convinși că programul partidului

național este slova sfântă în numele căreia trebuie să luptăm și mai departe cu cea mai mare îndârjire. Aceasta s'a dovedit atât de des prin adunările populare, cari sunt ale tuturor aderentilor partidului național, cari totdeauna au găsit cuvinte de identificare cu programul partidului nostru național, cari totdeauna și-au exprimat încrederea, în direcția indicată, față de comitetul executiv, ca corporație, ca singurul reprezentant legal al partidului nostru.

În gazeta autorizată s'a accentuat însă în zilele din urmă, că adunările populare ar fi exprimat încredere și anumitor persoane și direcții reacționare din sânul comitetului nostru executiv, ceea ce este lipsit de orice temei al adevărului. Adunările populare din urmă nu au avut doar nici un cuvânt în această chestiune și este numai o interpretare intervertită și de rea credință a rostului acestor adunări, identificarea silită a votului lor de încredere față de comitetul nostru executiv, cu un anumit vot de încredere pentru anumiți oameni, cari își închipuie că ei sunt singurii reprezentanți ai poporului românesc, ei sunt însuși poporul nostru.

Aceasta s'a dovedit și la adunarea din Timișoara, unde s'a vorbit de reformele militare și sufragiul universal, despre Khuen Tisza, etc. etc., dar nu s'a vorbit nimic despre matrapazlăcurile dlui Goldiș et comp. Ținem să precizăm acest adevăr, spulberând o iluzie deșartă a gazetei autorizate.

Adunarea din Timișoara a fost cercetată de mai mulți domni, după cum poate nu se aștepta și de mai puțini țărani, după cum se aștepta. Cu toate acestea, vr'o două mii de oameni au umplut grădina berăriei din Timișoara-Fabric. Țărani bănațeni înstăriți, mai ales, preoți și avocați. Dintre cei veniți „din mari depărtări”, cum se zice de obicei, însemnăm pe dnii: Dr. Mihali, Dr. I. Maniu, Dr. V. Braniste, Dr. V. Bontescu, Vasile Goldiș, Dr. I. Marșieu, Dr. C. Iancu, Dr. Velici, Dr. C. Brediceanu, Dr. Suci, V. Damian, prot. Pepa, Dr. Gh. Popovici, Dr. Marta, Dr. L.

toate alocațiunile privitoare la Facultatea de medicină din Iași. Numai după multe stăruinți și mulțumită spiritului luminat al primului ministru de atunci Ion Brăteanu, Facultatea de medicină din Iași se văzu menținută și sprijinită cu deosebită îngrijire după aceea, în dezvoltarea sa anterioară. Raportul comisiunii de petițiuni însoțit de o frumoasă expunere a situației Facultății de medicină din Iași, a fost d. Em. M. Porumbaru, fost ministru și s'a discutat în ședința Camerei din 19 Martie 1884. I. Brătianu Primul ministru de atunci a luat însuși cuvântul susținând cererea Ieșenilor, așa că s'a votat menținerea Facultății de medicină pe lângă Universitatea din Iași și înscrierea ei în bugetul ministerului de instrucție.

Actul deci al înființării Universității noastre cu facultățile de filosofie, de drept, de teologie și de medicină este promulgat de Cuza-Vodă, ministru, — secretar de stat la departamentul instrucțiunii publice fiind M. Kogălniceanu.

Primii studenți ai universității. — Încă din 1857 se țineau cursuri cu absolvenții Academiei Mihailiene. Așa în anul 1857—1858 au urmat cursurile juridice următoare: Al. Doicescu, A. Gheorghiu, A. Șendrea, D. Tacu și I. Sacară. În

1858—59 au urmat: Al. Demetrian, Petre Poni, Gh. A. Ureche, Gh. Săvescu, P. Borș, Teodor Lătescu, V. Cristodulo și V. Stambleanu. În 1859—1860: C. Constantiniu, C. Iorgulescu, Gh. Țintu, M. Mircea, Stefan Mandrea și Alex. Crupenschi.

În primul an deci al înființării universității, prin urmare primii studenți ai universității noastre au fost: Adam Camboreanu, A. B. Brandia, Al. Calimănescu, A. Codreanu, Al. C. Șendrea, Anastasie Melinte, C. Antoniu, C. Bobeica, C. Boneanu, C. Botez, C. Simon, Corneliu Filipescu-Dudău, D. Neagu, D. Nicolau, Gavril Giurgea, G. Gornhofer, Gh. Dimitriu, Gh. Filipescu, Gh. Filipovici, Gh. Gheorghiu, Gh. Holban, Gh. Iliescu, Gh. Marcovanu, Gh. Misail, Gh. Nicolau, Gh. Sofronie, Gr. Bucliu, Gr. Crupenschi, Gh. Vancea, Iacob Cernea, I. Antoniu, I. Argenti, I. Costăchescu, I. Holban, I. Mihail, I. Șfanț Gheorghiu, I. Smeu, I. Theodor, Iosef Grünberg, Iuliu Dubău-Filipescu, M. Adamescu, M. Burada, M. Costăchescu, M. Grăjdeanu, M. Leon, M. Sadoveanu, N. Alexandrini, N. Cristescu, N. Caimăcanu, N. Giurgeanu, N. Tuduriu, Petru Milo, St. Gilcă, St. Mein, Telemac Ciupercescu, Teodor Burada, T. Costăchescu, T. Verescu, V. Dimitriu,

V. Missir, V. Paladi, V. Ornescu, V. Stavri și Victor Sireteanu.

La facultatea de litere în anul școlar 1860—1861 au urmat: Gh. Nichitachi, Gr. Crupenschi, Gh. Alexandrescu, Alex. Naum, M. Mircea, St. Mandrea, N. Niculescu, Anastas. Buzdugan, M. Burada, Gh. Țiulescu, V. Proca, Alex. Șendrea, Th. Lateș și Gavril Giurgea.

La facultatea de științe în anul 1860—1861 au urmat cursurile numai Giurgeșcu Ioan și Dudesu Nicolae.

La teologie în anul 1861—1862 au urmat Romanescu Filotei, C. Erbiceanu, C. Lăzărescu, I. Stefan, I. Angheliescu, Gh. Costăchescu, Gh. Posă, Gr. Folescu, Oancea Teofan, Gh. Enăchescu, I. Creangă, I. Panașu, Pr. Gavril, V. Ursov și D. Grigoriu.

La medicină în 1879—1880: I. Popescu, V. Broșteanu, Avram Savin, Emil Florescu, Gh. Sălăgeanu, Al. Obreja, Marcu Lieblich, D. Vasiliu, Samuel Langher, Albert Margulies, I. Constantineanu, Gr. Chețu, Al. Păun și Gh. Pascu.

Ocazie de cumpărat mobile!

Din cauza producției abundente poți afla pentru prețurile cele mai săzute mobila de lipsă la: **Székely și Bóti** fabricanți de mobile în **Marosvásárhely** Piața Széchenyi-tér 47.

Oamenilor acreditabili se vând și pe lângă plătire în rate lunare fără nici o urcare de preț — — —

== Mare asortiment în trusouri pentru mirese. ==
La cerere din provincie trimite bogatul catalog ilustrat

Ghilezan, Dr. Liviu Coste, Dr. Stefan Ciocî-Pop și Dr. Obădeanu.

Adunarea a fost deschisă de d. Emanoil Ungureanu, vrednicul fruntaș din Timișoara, prin o scurtă vorbire de lămurire a rostului adunării. D-șă a dat cuvântul apoi rînd pe rînd, dnilor: Dr. T. Mihali, Dr. V. Bontescu, Dr. V. Braniște V. Goldiș și Vasile Damian, cari au vorbit despre situația politică generală, despre sufragiul universal și reformele militare.

Intreg publicul asistent, între care am numărat și câteva dame, ca dna Lucia Cosma, dna Ghilezan, dna Obădeanu, dna Mezin și altele, a întovărășit cu aprobări sgomotoase cuvintele oratorilor despre sufragiul universal și au protestat împotriva proiectelor de reformă militară. Nu arareori în cursul adunării, când s'a adus în discuție chestia tradării au înfierat în termeni aspri pe omul pierdut dela Oradea-mare, pe Mangra, răspunzând oarecum prin aceasta acelei aderențe bihorene, despre care ziarul autorizat a tăcut mîle până acum, probabil, ca să nu-i facă reclamă vicarului. Țăranii bănățeni i-au făcut însă o deosebită reclamă în ciuda dlui Goldiș, căci: *Jos Mangra, jos trădătorul!* nu mai contenea.

Când aproape aceiași oameni, tratează același subiect în diferite adunări populare, se înțelege, nu te prea poți aștepta la niscă lucruri nouă, dată fiind mai ales puțina studiere a chestiunilor din partea fruntașilor noștri, cari nu uită însă niciodată să salute și să mulțamească în dreapta și în stînga în lungi cuvinte inutile. Așa și de astădată. Reformele militare au fost executate cu aceleași argumente vechi, aproape cu aceleași vorbe, iar binefacerile sufragiului universal au fost tălmăcite cu vechiul bagaj de fraze, cunoscut și răsunoscut. Un cetitor înțelegător al ziarelor ar fi putut totuși să ceară câteva explicații din partea fruntașilor noștri asupra noiei situațiuni din ministerul comun de război, cu intrarea lui Aufferberg la conducerea lui. Nu s'a spus însă nici un cuvânt sub acest raport, deși, se puteau spune lucruri interesante, deschizând perspective nouă și scăpînd de o banalitate supărătoare și pentru public și pentru oratori. D. Dr. T. Mihali, mai ales, avea „ocaziunea” să se dîntingă acum și poate că nu trebuia să ceară apă după cele dintâi propoziții.

Un singur om a reușit să fie original. Acesta a fost d. Goldiș. Fiindcă d. Maniu era bolnav și n'a vorbit, d-șă, fără să se gîndească mult, a socotit că face bine și se degajează mai ușor de o sarcină grea, repetînd în mare parte vorbirea dlui Maniu dela Orăștie, cu „durerile românești” înregistrate de noi atunci. Tot d. Goldiș a șterpelit și deviza „prin noi înșine”, pe care am accentuat-o noi în diferite rînduri despre care, suntem siguri, fruntașul nostru nu prea are o idee deosebit de clară.

D. Dr. V. Bontescu a început să explice însemnătatea alegerilor. „Nu-i sfîntă legea”, a zis d. Bontescu, nu e sfîntă, pentrucă nimic ce e făcut de minte omenească nu poate să fie sfînt. Noi ne supunem legilor, pentrucă trebuie să ne supunem, dar nimic nu ne poate opri să luptăm ca orice legi cari sunt rele și păgubitoare pentru noi să fie nimicite.

Vorbirea dlui Bontescu, după cum vedem putea să slujească de o frumoasă lecție pentru țăranii noștri împotriva umilinței seculare, care bîntuie sufletele maselor noastre populare. Repede s'a sculat însă, ofițerul de poliție, un anumit Victor Schemmel, și i-a retras cuvîntul dlui Bontescu, pe motivul că agită împotriva legilor. Publicul asistent a început însă să vocifereze aclamîndu-l pe d. Bontescu. Mai multe minute nu mai conțeneau aplausele. În fața acestei energice intervenții, domnul Schemmel s'a văzut nevoit să-l lase pe d. Bontescu să-și continue vorbirea. Păcat însă că d. Bontescu, totuși nu și-a dezvoltat subiectul mai departe terminînd în scurte cuvinte cu o nimerită citație dintr'un autor francez.

Este interesant a se ști că informatorul ofițerului de poliție era un român numit Andreescu, care în îngustimea înțelegerii sale de funcționar, s'a grăbit să-și informeze superiorul într'un senz cu totul intervertit.

D. Dr. V. Braniște a ținut o cuvîntare foarte apreciată de colegul ungar de lângă mine. „Să

nu tot cerem numai drepturi, a spus d. Braniște, ci să ne năzuim să le mai exercităm și pe cari le avem!” D. Braniște a vorbit despre căderea noastră pe toată linia în Bănat, despre corupția din alegeri, zugrăvind trista icoană a alegătorului român năimit în tabăra guvernamentală. Colegului meu ungar i-se părea că d. Braniște nu se prea năzuește să „agite” și era foarte satisfăcut că poate să constate acest lucru. În realitate d-șă spunea însă un adevăr țăranilor din acele părți, într'o formă greșită poate.

A vorbit apoi și d. V. Damian îndemnînd poporul să aibă credință națională.

După vorbirea părintelui Damian, deodată vr'o câțiva socialiști au început să ceară prin aclamări și un orator „tovarăș” de al lor. „Haljuk Novákot!” vociferau neîntreruși de poliția, care față de ei, tulburători de ordine, s'a purtat neobișnuit de bine. „Haljuk Novákot!” țipau mereu vre-o câțiva muncitori și mulțimea de români se mulțamea să privească liniștită la această batjocură. Numai un țăran s'a găsit să-i spună vorbe mai aspre împreunate și cu vr'o câteva gesturi semnificative unui „tovarăș” de lângă el. „Tovarășul” s'a îngălbenit, iar moșul nostru căci era bătrîn bănățeanul, a început să-și expună punctul de vedere mai liniștit.

Novák cu toate aceste n'a putut să vorbească. D. Dr. Aurel Cosma, care împreună cu d. Dr. Gh. Adam, are meritul de a se fi ținut adunarea aceasta, a cetit un proiect de rezoluție cunoscut dela celelalte adunări, pe care poporul l-a primit cu ovații puternice cari au amușit pe socialiști. D. Emanoil Ungureanu a închis apoi adunarea, deși mai erau încă înscrși la cuvînt vr'o câțiva oratori și deși, socotim, socialiștii ar fi putut fi puși la locul lor în scurtă vreme. Așa poporul s'a depărțat, iar Novák a început să vorbească câteva cuvinte în huiduielile sgomotoase ale țăranilor noștri amestecate cu puternice strigăte de: Trăiască partidul național român!

Țăranilor li-s'a împărțit pe lângă simpaticele ziare: „Românul” și „Poporul român” și o broșură, care formează numărul prim din „Biblioteca populară a partidului național român din Transilvania și Ungaria”. În ea se reproduc „în rezumat, din „Poporul român”, frumoasele vorbiri pline de învățături, cari s'au rostite de către înțelepții partidului național român, la strălucita adunare dela Hațeg”. Nu avem nimic împotriva, să se răspîndească printre țăranii vorbirile înțelepților neamului, dar iată ce introducere i-se face broșurii:

Să nu vă amăgească firea, iubiți cetitori țărani, ori să vă lăsați amăgiți de niscă guri nespălate, că noi de aceia publicăm din vorbirile de pe la adunări, ale iubiților noștri fruntași, pentrucă vezi Doamne am voi să-i laudăm, să-i lingușim, — adecă să le facem „reclamă” cum ar zice niște pocălțiți de scriitorăși, cari ori ce fac, ori ce scriu, numai la punga cu bani, se gîndesc, etc...

Goga, Chendi, Agârbiceanu, Lupaș, Ghibu și altor pe cum și modeștilor muncitori dela acest ziar li-se aduce o insultă atât de grozavă prin o bibliotecă a partidului național. Socotim că onoratul nostru comitet, cum exercitează un control atât de riguros față de slujbașii lui, are cunoștință despre aceasta. Și știți cine face „scriitorăși pocălțiți” pe numiții scriitori, cine zice că ei „numai la punga cu bani se gîndesc”? Ilustrul nostru șef, marele organizator, ajuns astăzi majordom suprem în casele partidului nostru național, d. Dr. I. Suci. El serie, căci el este și directorul „Poporului Român”. D. Suci, care de altfel n'a fost totdeauna un financiar extraordinar ne face pe toți cari scriem acest ziar, hămesiți de parale?...

Dacă ar veni din altă parte această insultă ordinară, în orice caz, alta ar fi atitudinea noastră. Cum îl cunoaștem însă pe acest om iresponsabil, ajuns astăzi lefegiu al comitetului partidului național, cum îl știm așa de fără de prihană, tăcem. Atragem însă atenția comitetului partidului național, că în fața ăstorfel de arme, vom fi necesitați să ne apărăm și noi cu mult mai puțin cruțător ca până acum. Să nu ni-se arunce veșnic acuza

că suntem agresivi, cătă vreme avem de a face cu astfel de calomni murdare.

— Punga cu bani? Ilustre majordom cu leafă de 6000 cor., te-ai gîndit la d-ta?!

Un fond al presei pentru popor

— O propunere salutară. —

(Sfârșit).

Dar, ad rem!

În această epocă de haină încăleștare a tuturor forțelor noastre de expansiune, în miezul pornirii de desfacere diabolic chibzuită a ființei noastre etnice, — rolul presei naționale câștigă o importanță enormă.

Presă va trebui să suplinească școala. Gazeta bună, intransigentă și scrisă pe priceperea poporului, îl va lumina, îi va arăta originea frumoasă și aspirațiile sale ca neam deosebit de altele, îi va lămurii drepturile și datorințele sale cetățenești, îl va încălzi cu focul scump al iubirii de neam, ridicându-l încet-încet cătră idealul național.

Drept pildă pentru incalculabilele rezultate ce s'ar putea ajunge, slujească-ne „Libertatea” părintelui Moța, carea a făcut minuni prin cercurile electorale nordice. Și din prilejul ultimelor alegeri dietale, nu odată, preotul a fost terorizat de propriul său popor și dus cu puterea la urna naționalistă — dacă adesea s'au pomenit primari vrednici cari se duceau la votare cu „pecețul” satului în buzunar, ca la prima observare ce i-s'ar face din partea stăpînirii, să-l trîntească apăsător pe masă, făcându-l plocon solgăbirăului — dacă am avut fericirea să vedem comune, în cari un singur suflet de Român n'a tradat steagul naționalist — acestea toate se datoresc în bună parte hranei sufletești și educațiunii politice, pe carea au dat-o satelor din vorbă cele cinci, sau zece exemplare din „Libertatea” dlui Moța din Orăștie, ori celelalte publicațiuni populare, pe cari le-au cetit.

S'ar putea, ca cineva să zică: Se dă prea mare importanță literei moarte, uitându-se că un turneu al „candidatului național” săvârșește în câteva săptămîni mai mult, decât ar face ori ce presă. Este just și admitem directă și covârșitoarea înrîurire, pe care vorba vine, o are asupra maselor. Ea este capabilă să înfăptuiască minuni, să ridice în slavă un întreg popor ducându-l, cum l'ar purta un vifor, înspre însăși moartea sigură. Dar durata vorbei e scurtă, nervoasă, fragmentară ca a fulgerului: un părau tumultos ce se prăvălește vîind printre stînci. Pe cătă vreme prefacerea pusă la cale de presă și carte este, ce e dreptul mai tardivă, dar mai dăinuitoare; domoală ca cursul unui fluviu adînc, ce nu face nici un sgomot, dar al cărui trup uriaș de ape, nu vrea să cunoască nici o stavilă.

Ori ce s'ar spune, rămîne un fapt văzut, că comunele acestea în cari plugarii cetese, se cunosc de departe. Fizionomia lor pierde acel stigmat întristător al umilinței și inconștienței. Acești oameni se știu oricum apărați de cineva. Privirea lor împrăștiată prin țărînă se ridică încet-încet până devine dreptă, vorba le e din ce în ce mai răspicată, voința tot mai tare, conștiința națională ce dormita, înviază, se nfiripă și se întinde mereu. Chiar copiii școlii lui Apponyi, întîlnind în drumul lor vre-un nădrăgar, îl salută dela o vreme, spre adîncă lui mirare, românește. Iar inspectorul școlar cel mai pornit și mai obraznic, începe să se facă tot mai mititel și mai cuminte: un simplu controlor, care nu mai îndrăznește nici să terorizeze, nici să destitue tam-nisam pe cel dintâi dascăl, a cărui nutră neaoș românească nu i-se pare compatibilă cu „ideea de stat”. Căci a simțit omul nostru, că i-so urecă prețul pielii dumncalui — n'ar da-o cu una, cu două.

Convîns pînă în amănunte de importanța deosebită pe care presa o are mai cu seamă în aceste zile trudnice, încredințat deplin de enormul serviciu ce-l poate aduce cauzei noastre culturale-politice, văzînd cu ochii miraculoasa transformare pe care o poate săvârși în scurtă vreme chiar și acolo, unde nădejdiile erau aproape pierdute — ca unul care mă ocup demult cu gîndul acesta, îmi iau îndrăzneala a face onoratalui co-

mitet național o smerită propunere, ce s'ar putea cuprinde în următoarele:

Din inițiativa acestui onorat corp, să se pună la cale întemeierea unui „fond al presei pentru popor”, din care să se poată abona gazete populare pe seama țărânilor noastre, deocamdată aparținătoare județelor Bihor, Sălaj, Ugocia și Maramurăș. Crescând fondul el va avea să-și reverse binefacerile asupra tuturor satelor locuite de Români, exclusiv pentru scopul numit.

Fondul se va compune din:

a) daniile mecenajilor,
b) contribuția băncilor noastre,
c) din jertfele obștești și — dacă nu s'ar refuza, dintr'un modest bir cultural impus fiecărui cărturar român.

Onoratul comitet și-ar alege o comisie din cinci bărbați, care se compună normele după cari ar avea a se înjgheba și folosi acest fond, și cari în bună înțelegere cu cei locali, să stabilească, deocamdată, lista acelor comune marginase cari sunt mai expuse maghiarizării și mai lipsite de cartea și presa românească. Gazetele abonate prin fond, ar avea să se trimită de dreptul acelor țărâni deștepti, naționaliști apreciați și știutori de carte, cari în Dumnești și sărbători, precum și în lungile seri de iarnă, să citească cu glas înalt gazetele și celor ce n'au darul scump al scrisului și slovenitului.

Ar fi de răspândit cam următoarele publicațiuni: „Libertatea”, „Tribuna Poporului”, Nrul de Duminecă al „Gazetei”, „Foia Poporului” și „Poporul Român”. Ulterior când fondul ar lua dimensiuni mai mari, s'ar putea purcede și la abonarea cotidianelor mai aproape de cuprinderea minții țărănești.

Și până la înjgheba acestui fond, dar chiar și după aceea, — mi-se pare c'ar fi de mare folos, ca tot din încredințarea și stăruința comitetului național, să se întrupeze următoarea problemă, pe care din parte-mi o găsec bună, frumoasă și cu puțință, anume: comisiunea aceasta de cinci să facă un apel public la obșteă românească, rugând pe toți cărturarii, cari au cu adevărat la sufletul lor înaintarea reală a neamului, ca să-și cedeze dacă nu toate, cel puțin o parte din gazetele abonate și cetite, pe seama acestui „fond al presei pentru popor”. Ele s'ar imprăști, cu oarecare sistem, în regiunile amintite, trecând din mână în mână, până se vor face pudzerii.

Suntem mii de cărturari români cari abonează o seamă de gazete, pe cari a doua zi după primire, le aruncă — cetite ori necetite — în coșul cu hârtii netrebnice, căci foarte puțini dintre noi fac colecționarea lor. Dacă ei s'ar învoi să le adune frumușel și în fiecare săptămână să le trimită la o adresă dată, ar săvârși nu numai o faptă nobilă, ci ar contribui de dreptul la înălțarea morală a seamăului. În acest fel, enormul capital intelectual depus în vr'o bibliotecă prăvoasă, ori aruncat în alte încăperi, s'ar valora din nou, fortificând până la extremul său, energia națională. Frumose și minunate sunt bibliotecile bogate în volume și reviste, dar mă întristez adânc, de câte ori văd pe sate câte o bibliotecă frumușică încărcată cu prav, mirosind a muzeală, cu volume albe și neatinsse de mână omească, pe cari — zice popa cel harnic, care a cersit vr'o zece ani pe la toate editurile și toți scriitorii români în viață — „nu le poți da în mâna prostului, că ți-le murdărește și ți-le sfârtică cât zicii!”

Să renunțăm odată pentru Dumnezeu, la formele goale, moarte și să dăm viață fondului lucrurilor! Să nu ne mai bucurăm că avem grămădite cărți, pe cari pui de om nu le știe și nu le citește, ci să preferim a le vedea pe toate soioase, zdrențuroase, sfârticându-se în mâinile aspre și noduroase ale nației. Numai atunci, slova moartă va da viață nouă sufletului viu al mulțimei. Numai așa vom putea trezi, susținea și hrăni mereu conștiința națională a poporului.

Comisiunea pomenită ar întocmi un catastif al tuturor gazetelor puse la dispoziția sa din partea intelectualilor noștri, — ea ar fixa pe nouii lor abonați țărâni, așa fel, ca distribuția să se poată face în rânduială, evitându-se zădărnici și încurcări.

Cu vrerca lui Dumnezeu s'a națiunei, acest „fond al presei pentru popor” ar putea lua naștere cât mai curînd. Intemeierea lui n'ar împiedeca, ei din contră, ar îndemna și mai mult, ca toți autorii, să ție seamă de aceste părți înstrăinate și avizate la cartea românească, n'ar fi împotriva, ei și mai mult ar sprijini înființarea și folosința bibliotecilor populare; tot această presă ar fi deșteptătoarea unei migrări înspre meazănoapte a societăților noastre culturale, cari vor trebui să-și țină de aci înainte întrunirile lor anuale mai cu seamă în nordul avizat, barăm odată la an, la astfel de emoții sufletești.

De încheiere, încă câteva cuvinte, ca un fel de răspuns prealabil la observările, pe cari această smerită propunere le-ar putea întâmpina.

Câți nu vor zice: „O, Doamne... iar un fond! Nu ne mai trebuie, domnule... avem destule!”

Pe aceștia i-aș îndruma să citească vr'o statistică a cutărui neam apuscan, din care vor vedea zeci și sute de fonduri și asocieri — tot atâtea laturi scilpitoare ale unui complex cristal cultural.

„Imposibil să mai răzvim cu datele!” — vor exclama alții.

Acestora îndrăznesc să le spun: Tot Dvoastră ați crezut că e imposibil să vie o lege, care să ne fure cu un singur gest câteva sute de școale. Aceiași, ați crezut că e imposibil să grămădim atâta bănet, ca să salvăm restul. Tot Dvoastră ați crezut că e imposibil să alcătuim mari fonduri culturale și acestea abia în câteva luni de zile. Tot Dvoastră credeți astăzi, că este imposibil să vie mânc zile și mai grele, lovituri și mai cumplite, periclitându-ni-se și celelalte școale și instituții.

„Imposibil!”! Să ștergem în sfârșit și noi vorba asta din dicționarul sfortărilor noastre culturale, căci ea tese eternul scut al lenii ș'al friceii. Eu unul am auzit, că tot ceea ce ia ființă din minte și putere este posibil. Cum? Să fie cu neputință să înjghebăm un fond, menit a fi slujitorul credincios al limbei strămoșești și care să zmulgă o parte a țărânilor noastre din ghiara maghiarizării?

Imposibil! Ci răspundă-Vă strălucitul Gamba: „Ne me dites jamais ce bete de mot!”

— Înainte dar, cei ce aveți luminile minții aprinse: făclii rășinoase a căror flacără lacomă de viață, zadarnic o împletește în dreapta și în stânga vântul mișelnic. Căci n'o poate stinge, ci hrănind-o și mai mult, el luminează, fără să vrea, tot mai albă cărarea ieșirii noastre din întunec. Înainte!... voi toți, cari sunteți convinși, că n'afară de cer, ajutorul ne poate veni numai printr'o singură putere: „prin noi înșine!”

A zis și s'a ușurat inima, al Onoratului național gata spre ori ce slujbă, pe care ar pricepe-o ș'al neamului românesc întreg, cel mai smerit ostaș de rînd:

Călătorul.

Serbările din Iași.

Programul studentesc definitiv.

25—29 Septembrie 1911.

I. 25 Septembrie a. c. 1. Orele 11 a. m. sfîntirea steagului studentesc. Ceremonia oficiată de I. P. S. Sa Mitropolitul Moldovei în localul sf. Mitropolii. 2. Orele 4 jum. Participarea studenților la primirea Familiei Regale. 3. Orele 5 p. m. Participarea la Tedeumul dela Mitropolie. 4. Orele 9 p. m. O mare și frumoasă Serată dansantă dată în Sala de Gimnastică, Sport și Muzică.

II. 26 Sept. a. c. 1. Orele 9 a. m. Pelerinaj și oficierea unui parastas la mormântul lui Kogălniceanu de I. P. S. Sa Mitropolitul Moldovei. 2. Ora 2 p. m. Festival organizat de studenți în sala Teatrului Național.

III. 27 Sept. a. c. 1. Orele 11 a. m. O delegație de studenți în costume naționale va prezenta felicitări Rectorului Universității. Cuvântarea de felicitare a doctorandului I. M. Dinescu, președintele Soc. Centrul Universitar din Iași. 2. Orele 3 p. m. Participarea la spectacolul de Alergări de cai. 3. Seara participarea la Teatrul Național la reprezentarea de gală.

IV. 28 Sept. a. c. 1. Orele 10 a. m. Participarea studenților la dezvălirea monumentului lui Kogălniceanu. Discursul doctorandului I. M. Dinescu, președintele Centrului. 2. Seara un grup de 20 studenți vor lua parte la balul de gală dela Teatrul Național.

V. 29 Sept. 1911. 1. Orele 10 a. m. Deschiderea „Centrului Studentesc”. 2. Corpul studenților va însoți pe M. Sa Regele la gară. 3. Orele 9 seara. Banchetul studentesc dat în sala de Gimnastică.

Programului festivalului studentesc.

— 26 Septembrie ora 2 p. m. —

PARTEA I.

1. Coruri. Trăiască Regele. Pe-al nostru steag.
2. Conferință. „Rolul studenției în epoca de regenerare” de d. profesor A. C. Cuza.
3. „Ave Maria” de Gaumont, quartet executat de domni: Romeo Drăghici violină; Flor Breviman violoncel; Maestrul Ed. Caudella și d. Alex. Ionescu orgă.
4. Rugămintea de Goga recitată de d. stud. St. Petrovici.
5. Doina de Mezetti executată de d. Virgil Ionescu-Darzău.
6. Fatma de G. Coșbuc recitată de d. St. Petrovici.
7. Ed. Caudella „Bucuria” cântec pe voci și piano; cuvinte de Carmen Sylva; executată de d. Alex. D. Ionescu acompaniat de d. Ed. Caudella.
8. Ed. Caudella „Rugămintea” idem.

PARTEA II.

1. „Doi țărâni și cinci cărlani” piesă de Costache Negruți reprezentată de trupa lirică a dlui Const. Grigoriu.
2. Tablouri vivante executate de domnișoarele studente sub conducerea maestrului State Dragomir.

— La telegrama de invitație a „Centrului Studentesc” către d. Nicolae Iorga, dsa a răspuns următoarele: „Intors acasă găsec buna dvoastră telegramă; de sigur voi veni, reprezentând facultatea de litere — București, dar mai ales ca fost student al Universității.”

— Din partea soc. „Academia Jună” din Cernăuți se anunță sosirea unui grup de 35 studenți. Sâmbătă delegația ieșană le va ieși într'un intiminare la gara Burdujeni.

Dr. DUMITRU POPA

Medic universal. Fost medic de clinică și spital.
Specialist în morburile interne,
de femei, de copii și de urechi.

— ARAD —

Strada Petőfi (lângă gimnaziul) Nr. 10.
Consultații: 11—12 ore a. m. și 1/2 3—5 ore p. m.

FABRICA DE SPALAT CU ABURI

„KRISTALY”

Gőzmosógyár, Kolozsvár, Pályaudvar.

Aranjată cu mașinările cele mai moderne, cu putere electrică; spală, calcă și curăță albituri bărbătești și de dame și totfelul de lingerie cu prețuri moderate.

La suma de peste 10 Cor., pachetul se retrimite francat.

— Cu ocazia vizitei sale la Iași, M. Sa Regele și-a exprimat dorința să viziteze o gospodărie rurală moldovenească. D. Dimitrie Greceanu, primarul Iașului, l'a invitat la moșia sa de la Sâmbra-Roznovanu.

— Dnii Generali de divizie Herman baron Geringe, comandantul diviziei cavaleriei, Generalul Stanislau și colonelul Ludovic Demar, comandantul regimentului 41 infanterie din Cernăuți, vor saluta în numele împăratului Franz Iosef sosirea M. Sa Regelui României în Iași.

— Decorarea orașului urmează să se facă cu cea mai mare îngrijire. Piața din fața lui Tufli e splendid ornată cu două arcuri de triumf în mijlocul cărora, un dorobanț sunând din goarnă, stă pe un frumos soclu de brad ornat, anunțând sosirea familiei Regale. Mijlocul Pieței Unirea e ocupat de o fântână arteziană imprvizată în chipul cel mai fericit; toată piața va fi iluminată cu mii de becuri electrice înșirate împrejurul ghirlanzilor de brad. În fața administrației financiare, pe piața ce fusese destinată statuei lui Alexandru Cuza, se construiește din brad o enormă coroană regală.

— Ieri a avut loc într'un mod cu totul deosebit, inaugurarea expoziției viticole aranjată în ochetul pavilion din piața dlui Cuza. Serviciul religios a fost oficiat de P. S. Sa Arhiepiscopul Munteanu. Au luat parte d. primar al orașului D. Greceanu, prefectul poliției Alex. Stroia, d. Leon Cosmovici prim ajutor de primar precum și un mare număr de invitați și membri ai societății viticole. După terminarea serviciului religios s'au ținut de cătră P. S. Sa Arhiepiscopul Munteanu, d. Leon Cosmovici, d. Grecianu, Tufli scurte cuvântări în cari s'a accentuat avântul din ce în ce mai îmbucurător pe care l'a luat munca românească. Aranjamentul, bogăția și calitatea rară a obiectelor expuse e mai presus de ori ce laudă.

24 Septembrie v. 1911.

— Astă seară cu trenul de 6 dnii studenți Iamandi, Florea și Gheorghide pornesc către Burdujeni întru întimpinarea colegilor din Bucovina, iar mâine dimineață majoritatea studenților vor pleca la Ruginoasa, unde, după cum am anunțat, se va oficia un parastas la mormântul domnitorului Cuza, întemeietorul Universității ieșene. Cu trenul de 3 p. m. pelerinii se vor înapoia în Iași și vor asista pentru 4.20 la sosirea familiei Regale. E cu totul greșită interpretarea anumitor gazete cu privire la rostul acestui pelerinaj. El nu înseamnă nici o manifestație de ostilitate față de Casa noastră Regală ci, hotărît, nefățarnic, fără nici un lichelism, afirmarea adevărată de venerație ce o datorim întemeietorului Universității ieșene.

Sunt perfect informat, și nu permit nimănui să mă desmintă, că anumite cuvântări ce s'au pregătit pentru desvelirea monumentului lui Kogălniceanu nu pomenesc nici un cuvânt de domnitorul Cuza. Se poate o mai patentă ignorare a adevărului istoric, s'a mai pomenit cândva o mai strălucită dovadă de slugărnice desguștătoare?

Intreb pentru a mii oară. Până când purtarea aceasta plină de echivoci față de memoria domnitorului Cuza? Când se va curma odată o legendă care, pe zi ce merge roade tot mai adânc mândria, adevărul și pietatea istorică.

Sunt absolut convins că M. Sa Regele va da tuturor șovăitorilor măsura atitudinii noastre față de memoria lui Alexandru Cuza. A mai dat-o odată. A dat-o la 1906 când cu Expoziția generală. Imi sunt și acum în minte cuvintele hotărîtoare pe care le rostea Regele României, studenților și călătorilor ieșeni grupați pios în jurul mormântului din Ruginoasa.

Și totuși lecția n'a prins, așa că, după atâția ani suntem nevoiți să privim cu strângere de inimă același spectacol umilitor și nedemn, al unui popor care nu-și înțelege datorita de pietate față de maritorii vieții de astăzi.

Să nu mi-se spuie că agităm. Pentru a nu știu câte oară, să dăm exemplul moderației înțelepte. Să trecem cu vederea și de astă dată această militorie jignire. Cândva, ori cât de târziu, adevărul și omnia va învinge.

Îndușnid într'un suris crispatic de desgust, omului lovit prosteste, să uităm totul.

Și să petrecem...

— Luni 26 Septembrie. Domnul ministru de externe Titu Maiorescu va oferi un banchet copios reprezentanților Rusiei și Austro-Ungariei.

— În aceeași zi, la 7 seara, d. ministru C. C. Arion va da un alt banchet în onoarea delegației universităților străine.

— Reprezentanții universităților străine precum și trimișii imperiali vor lua parte la alt banchet dat de M. S. Regele.

— Cu acceleratul de azi-dimineață au sosit în localitate dnii miniștri Alex. Marghiloman și C. C. Arion. Dlor au fost găzduiți de dnii Ghica-Deleni și d. Maissner.

— Din partea universităților străine au sosit până acum: De Martone — Paris; Jarnick — Praga; Haciek — Göttingen; Friedwagner — Frankfurt pe Main; Scarpa — Neapoli; Agura — Sofia; Waldayer — Berlin; Svoboda — Viena; Tarnoschi — Cernăuți.

— Deasemenea au mai sosit: Generalul de divizie Herman Freichen comandantul diviziei de cavalerie din Stanislau, colonelul Louis Demar și Dr. Aurel Maniu din partea Impăratului Francisc Iosef. Stefanelli consilier la curtea de Casație din Viena, Nicolas Camil episcop catolic, protopopol D. Dan din Cernăuți.

— Din Basarabia sunt veniți: Teodor de Keppen preș. soc. viticole din Kișinău, Al. Ursu, Serbof Mihail Gheorghiu, Cinicoff, Casimiroff, Pri-tuleanu, Nichitoff, Delle, Serghieff etc. etc.

— Din țară și din București au sosit: Virgil Arion, Petre Misir, N. Fleva, Mănăstireanu, Principele Paul Moruzzi, Emil Iamandy, Ștefan Gane, deputat etc.

— M. Sa Regele nu v'a mai primi defilarea trupelor în fața Romanului ci numai le va trece în revistă.

— D. Titu Maiorescu ministrul nostru de externe sosește în localitate mâine seară.

— Dintre fețele bisericesti au sosit: P. S. S. Arhimandritul Evghenie Ungureanu starețul mănăstirii Râșca, Arhimandritul Valeriu Moglan starețul mănăstirii Neamț, Arhimandritul Parthenie din mănăstirea Secul precum și starețele Eparhia Demi din mănăstirea Agapia și Zenaida Raeliș din mănăstirea Varatic.

— Societatea academică „România Jună”, din Viena a anunțat „Centrul Studențesc” că nu poate participa la serbările noastre jubulare.

— Au sosit în localitate preotul Gh. Tătucu din Transilvania, Andrei Ghidiu și Dr. Corneliu Corneanu, secretarul consistorial din Caransebeș. *Corneliu.*

Scrisori din București.

Pentru dezertori și nesupuși. — Expoziții și societăți regionale. — Vitejia unui bulgar. — Împăcarea a două partide politice. — Urmările ignoranței. — Apostolii luminei. — Oamenii cari dispun de timp. — Jubileul din Iași.

București, 25 Septembrie.

Cutrerind orașele transilvane dela granița dinspre România, întâlnești, mai ales printre meseriași și lucrătorii din fabrici oameni, cari te surprind prin accentul curat bucureștean al graiului lor, prin ușurința de a se exprima, prin vioiciunea lor. Toți aceștia sunt oameni tînari. Mulți fac parte din organizațiile socialiste, iau parte la întruniri, vorbesc în numele muncitorimei române. Alții stau retrași, temându-se par'că și de umbra lor. Și numai după ce s'au convins că nu ai nici un gând ascuns, își deschid inima și încep să-ți spună o poveste lungă, o poveste tristă, povestea vieții lor de pribegi cu nestinsul dor de țară în suflet. Aceștia sunt cei mai simpatici. De altfel aceștia sunt Români, pe când cei cari fac pe revoluții sunt de regulă ovrei, cari mâne poimâne vor face pe patrioții unguri cei mai înfocați.

Sunt nenorociții, cari într'un moment de descurajare și-au părăsit cazarma și au trecut granița. Sunt dezertorii pe cari o condamnabilă înțelegere a chemării lor i-a făcut să-și uite și de mândria de militari și de răspunderea ce o au în fața legilor omenești. Indivizi de aceștia se găsesc în toate armatele. Ii sperie disciplina, pe care trebuie s'o observe și preferă să ia lumea în cap, deși greutățile, pe cari au să le învingă spre a putea trăi în țară străină, urmăriți veșnic de

ochiul vigilent al poliției, sunt mult mari decât acelea de a se supune legilor militare din țara lor.

În România, grație spiritului ce domnește în armată, un spirit modern de camaraderie, de prietenie între ofițer și soldat, în timpul din urmă numărul dezertorilor a fost foarte mic. Cei mai mulți dintre fugarii, cari pribegesc acum atât în Ardeal, cât și în Bulgaria și Basarabia, au făcut acest pas acum șapte sau opt ani. Felul cum petrec acolo, departe de țară, departe de cei dragi ai lor, a fost în diferite rînduri arătat de ziare, cari au cerut să se facă ceva pentru aceste suflete fără de noroc.

Prin înaltul ordin regal din Aprilie 1910 s'au amnestiat toți aceștia, rămânând ca ei să-și aranjeze situația până la 30 Septembrie curent. Mulți au aflat de noua dispoziție și s'au întors la vetrele lor. S'au întors, fericți că pot să-și revadă satul, în care au văzut lumina zilei, locurile unde și-au petrecut copilăria senină și juneța fermecată de atâtea doruri. Fericți de norocul de a-și vedea pe cei dragi, cari le-au dus atâtea vreme dorul, plângându-i ca pe niște morți. Ei sunt astăzi gospodari cinstiți și povestesc cu groază suferințele, pe cari au avut să le îndure.

Mulți însă mai ales aceia, despre a căror prezență în diferitele localități consulatele românești n'au avut nici o știre, pribegesc și astăzi prin străini. Mai ales pentru cei cari trăiesc în Ardeal, unde, ca Români, sunt nevoiți să audă adeseori cuvinte de insultă la adresa lor, ca foști soldați, este cred o datorie a ziarelor noastre să le aducă la cunoștință că ultimul termen este pentru întoarcerea lor ziua de 30 Septembrie. Este o datorie umanitară aceasta.

O mulțime de societăți s'au înființat în timpul din urmă în țară, societăți cari au menirea de a încuraja pe de-o parte industria casnică, pe care influența orășenească a început s'o împiedece în dezvoltarea ei, pe de altă parte de a deprinde țărănimea cu economia și cu lucrarea mai rațională a pământului. Societățile acestea regionale au venit la timpul lor.

Căci ori cât de multe ar fi relele, cari vin asupra țărănimei din partea oamenilor fără de milă față de ea, dușmanul cel mai mare este tot neștiința, tot plisa de cunoștințe, și o mare doză de nepricepere în a-și împărți munca și cele ce agonisesc. Cu ocazia discuțiilor privitoare la legile agrare s'a surlat acest fapt și au fost oameni, cari au cerut cu insistență să se înființeze în comunele rurale școli economice, să se înființeze societăți, cari să-i deprindă pe țărani la altă viață, la o viață de cumpănire, să-i deprindă cu spiritul de asociație.

Ideia a pătruns. Zilele acestea s'a deschis la Târgoviște expoziția regională a „Asociației pentru răspândirea științelor”. Expoziția cuprinde produsele muncii locuitorilor din județ, produsele solului ale subsolului. Are o secție unde se pot vedea rasele devite cultivate în această parte a țării și diferite secții unde sunt expuse lucrurile și uneltele agricole, apoi țesături, broderii, stoffe de casă și alte produse ale mânărilor măiestre ale țărănilor și țărâncelor din județ. Expoziția va fi deschisă o lună de zile. Văzând progresele realizate de cei grupați în jurul acestei asociațiuni, înțelegi că numai revărsându-se lumina, lumină multă, la sate, acestea se vor ridica la nivelul dorit.

Din Giurgiu vine o știre revoltătoare despre o scenă petrecută pe bordul vaporului „Turnu Măgurele”. Vaporul tocmai sosise în portul Rușciuc, urmând a se scobori pasagerii. Între aceștia era și un oare care Mantof, tatăl unui avocat bulgar din acest oraș. Avocatul Mantof trimise pe servitorul său să ia bagajele bătrînului din vapor. Cum însă puntea vaporului era foarte îngustă, iar servitorul în graba lui ar fi putut provoca vre-un accident, funcționarul român însărcinat cu menținerea ordinii pe vapor l'a respins de pe punte.

Atâtea a fost destul ca avocatul bulgar să năvălească asupra funcționarului, pe care începu a-l brusca, aruncându-i cuvinte insultătoare, chiar atunci când i-s'a atras atenția că se află pe teritoriu românesc și deci riscă să tragă consecințele cari nu-i vor plăcea. Observarea aceasta n'a făcut

decât să înfurie și mai mult pe încăpăținatul bulgar, care declară că într'un port bulgăresc toate sunt bulgărești și deci să nu-i vorbească lui nimeni de teritor române.

Firește, unui avocat, om de legi, bulgar i-se permite să nu știe că bordul unui vapor cu pavilionul unei țări este considerat de toate legile din lume drept teritor al acelei țări. Cazul a fost adus la cunoștința consulului român din Rușciuc, care a făcut pașii necesari pentru a se da satisfacție pentru purtarea scandaloasă a lui Mantof. Interesant este faptul că, după această ispravă, avocatul bulgar și-a luat drumul spre Giurgiu și de aici la Târgu-Jiu, unde este logodit. Și nu s'a temut că ar putea fi pus să mediteze asupra chestiei teritoriului ce-l constituie bordul unui vapor cu un anumit pavilion.

Spiritele, agitate în primul moment de faima că și România ar putea intra în război, s'au mai potolit. Știrile sosite azi sunt cât se poate de liniștitoare. Gazetele diferitelor partide deschid primele focuri pentru lupta politică ce se pregătește, având în vedere apropiata deschidere a parlamentului. O chestie care începe a pasiona pe cei cari fac politică militantă, este aceea a împăcării ce e pe cale a se face între cele două partide conservatoare, cel de sub șefia dlui Carp și cel de sub conducerea dlui Take Ionescu.

Cu toată lupta vehementă ce s'a dat între aceste partide, spiritele par astăzi dispuse spre împăcare. Ziarele lor vorbesc de o colaborare, care n'ar fi imposibilă. În unele cercuri se afirmă că punctele de împăcare s'ar fi și stabilit.

Ce curioasă este judecata mulțimei stăpânite de superstiții și prejudecăți bizare. E în stare să condamne cu cea mai mare asprime tocmai pe aceia, cari îi voiesc binele, cari sunt gata să se jertfească pentru ea. Cazurile relevate din când în când în publicitate ne dovedesc cât de puțin a pătruns lumina în unele pături ale populației și de câtă muncă și stăruință va fi nevoie pentru a-i afce pe toți să priceapă cel puțin bunăvoința, pe care anumite suflete și-o manifestează față de dânșii.

Număroasele cazuri de holeră au făcut ca un fior de groază să treacă prin țara întreagă. Lumea a cerut să se ia măsuri pentru apărare. Medicii și agenții sanitari au cutricat țara, făcând, cu un admirabil simț de jertfă, tot ce le sta în putință spre a împiedeca răspândirea microbului ucigător. S'a văzut însă cu această ocazie că anumiți indivizi, în loc de a da concursul celor cari își expuneau viața, le făceau cele mai mari greutăți, căutând să-i inducă în eroare. Cazurile de îmbolnăvire erau ascunse de teama ca nu cumva bolnavii să fie izolați, în contra agenților sanitari se exprimau plângeri și nemulțumiri. Numai astfel se explică faptul că, de pildă la Brăila, nu s'a putut stinge nici până acuma primejdiosul focar.

Ba în această localitate ne-a fost dat să vedem lucruri și mai îngrijitoare. Când agenții sanitari voiau să izoleze pe cei contaminați, rudele și cei din jurul acestora s'au revoltat și au început să amenințe. Când au văzut că amenințările nu au nici un efect, ei au sărit asupra agenților, maltratându-i ca pe niște făcători de rele. Cazuri de acestea nu sunt rare. De multe ori auzim că, mai ales în părțile marginase ale orașelor, cei acri veneau să ia măsuri pentru păstrarea igienei erau fugăriți de populația ignorantă.

Vina nu este numai a acestei populații, ei și a factorilor, cari vin mai des în contact cu dânșii. În asemenea cazuri este de datoria preoților a da sfaturile de lipsă, a arăta mulțimei că, ascunzând cazurile de îmbolnăviri face un mare rău atât bolnavilor, cât și întregii populații. Numai cât păcatul este general. Aici, ca în tot locul, unde locuiesc Românii, predica e ceva necunoscut. Cei cari au încercat și acest mijloc, văzând că nu sunt ascultați, s'au descurajat și au rămas la vechiul tipic al citaniilor din cărți.

Urmarea o vedem în cazurile relevate acum de ziare și o vedem în altele și mai regretabile. E destul să vină cineva, care prin cuvinte frumoase să propage ori ce idei, și poporul credul îl ascultă. Mai pe primăvară câțiva aderenți ai adventismului se refugiaseră prin sate, unde începuseră opera de convertire. Sute de țărani au fost înșelați și cu o revoltătoare ușurință s'au lepădat de legea strămoșească și au îmbrățișat noile învățături. Până când autoritățile să prindă de veste, agenții au dispărut, iar apostatii începuseră a-și bate joc de legea, în care crescuseră, pe care însă acuma nu voiau s'o mai recunoască.

Dați în judecată pentru acest fapt pedepsit de lege, ei au declarat că nu renunță la noua lor religie. E cazul locuitorilor din comuna Jegalia din județul Ialomița, caz care s'a judecat ieri. Tribunalul a absolvat pe cei dați judecării pentru părăsirea legii strămoșești. Sentința a fost motivată prin considerația că religia fiind o chestie de conștiință, nimănui nu i-se poate impune cum și ce să creadă. Fiecare este liber să îmbrățișeze ori ce cult. Cei cari s'au făcut vinovați pentru hulirea religiei statului au fost pedepsiți cu închisoare de câte zece zile.

Vina de altfel nu este numai a preoților, cari și ei sunt oamenii vremurilor, în cari s'au trezit, ci a tuturor intelectualilor, cari vin în atingere cu poporul. Mulți dintre aceștia, aici ca și la noi, vânează popularitatea ieftină sau câștigul. Și pentru a putea să se folosească de popor, de munca sau de rolul lui, au tot interesul să-l țină în ignoranță. Lumina, lumina mântuitoare, caldă, sfântă e o primejdie pentru acești prieteni ai întunecului.

În câte rînduri nu ni-s'a dat să vedem că, în loc de a face ceva pentru ridicarea celor mulți de sub stăpânirea ignoranței, oameni interesați s'au coborât în mijlocul lor aruncând sămânța minciunii și otrava sufletească. Aici ca și la noi, unde anumiți oameni tot mai cred că prin vorbe late vor putea masca marile greșeli de cari s'au făcut vinovați.

Și când vedem cum numărul victimelor ignoranței crește, nu ne putem opri un zîmbet în fața curioaselor străduințe ale unor oameni, cari nu știu cum să-și omoare vremea. Căci deși lumea este foarte grăbită, deși viața este atîta de scurtă, se găsește așa de mulți, cari nu știu ce să facă cu timpul cel mult, de care dispun. Unii îl cheltuiesc în jocuri de hazard. Alții cu invenții, cari ar putea face să sară roata dela Monte-Carlo, alții își bat capul cu aflarea nouilor combinații la cotilioane. Și ce multă vreme trebuie să fi avut marile prieten al omenirii, care s'a gândit la compunerea unei limbi universale, Esperanto!...

Își are și România esperantistii ei, cari acum deschid un curs pentru răspândirea frumosului grai păsăresc. Astăzi a avut loc solemnitatea deschiderii primului curs public și gratuit, de limba esperanto. Cursurile se vor ține în localul unei școale din apropierea gării de nord. Probabil se vor găsi destui, cari să le urmeze. Oameni cari dispun de timp se găsește totdeauna, și în tot locul. Și apoi ce s'ar face omenirea, când n'ar putea gusta frumusețile literare, ideile înălțătoare, pe cari marii eugetători le-au exprimat în această limbă. Ar pieri cu singuranță, după cum cutare leliță dela mahala ar muri când n'ar ști să ciripească ceva într'o franțuzească stricăță.

Serbările jubilarie ale universității din Iași promit a fi înălțătoare. Din toate părțile își anunță sosirea delegații universităților străine. Și este o adevărată mândrie națională să vezi interesul ce se manifestă din partea străinilor față de această instituție de cultură românească. Pentru participanții din țară s'a făcut pe căile ferate o reducere de cinci zeci la sută. Un comitet special se va îngriji de încavartirarea oaspeților.

Cei cari la începutul activității acestei universități au depus mai multă muncă și stăruință pentru întărirea și ridicarea ei la nivelul instituțiilor similare din străinătate au fost profesorii ardeleni. Ar fi de dorit ca azi, când memoria a-

celor neobosiți muncitori se sărbătorește, să vină cât mai mulți vizitatori din Ardeal. Societățile noastre culturale să își trimită reprezentanții lor, ca să vadă rodul muncii celor mai aleși fii ai noștri.

Correspondent.

Congresul „Asociației de științe” din Tîrgoviște.

Arad, 9 Octombrie.

Vineri și Sâmbătă, s'a ținut în Tîrgoviște, vechea capitală a lui Mirecea și Matei Basarab, al VII-lea congres al „Asociației de științe” din România.

O interesare vie s'a manifestat și de astădată față de congres, drept dovadă îmbucurătoare că spiritul științific este în creștere în România și că toate ramurile activității omenesti își au represintanții și gânditorii ei aleși în țara fraților noștri. S'au rostit discursuri de științe serioase, cum au fost cuvântările dlui inginer Ionescu, a distinsului scriitor Brătescu-Voinești și o rodnică activitate s'a urmat în diferitele secțiuni.

Sunt de remarcat și discursul dlui Dr. Istrati, cunoscutul om de știință, secretarul general al Asociației, care a amintit și de „Astra” noastră, spunând că neamul românesc are două asociații: „Astra” din Transilvania, care a împuternicit legăturile culturale ale poporului și „Asociația de științe” care urmărește acelaș scop din punct de vedere științific. Urează ca frații din Regat să facă pentru Asociație, aceea ce fac Românii de aici pentru Astra.

O cuvântare entusiastă a dlui prefect d. Baranga, cu care a salutat congresul. Amintind despre străduințele noastre culturale a zis:

— În luptele noastre dinainte am avut și înfrângeri, cum a fost *Mirislăul*. Dar azi s'a înălțat Vlaicu, ca o isbândă pe calea progresului!

Cu acest prilej a fost deschisă și o *expoziție regională*, la care sunt reprezentate, pe lângă munca locuitorilor, produsele solului și ale subsolului din județul Dâmbovița, colțul de țară absolut românesc, unde nu au invadat străinii. Expoziția, deși aranjată în pripă, a fost foarte frumoasă. A atras îndeosebi produsele muncii feminine, unde se arată un vădit progres.

Conferința dlui Brătescu-Voinești a avut loc seara, în sala de arme, unde se stărnește tot ce Tîrgoviște are mai select.

Președinte al congresului a fost ales d. inginer șef Ionescu, care e și președinte al Asociației.

Cuvântarea dlui Dr. Istrati.

„Deschidem azi al VII-lea congres în împrejurări fericite și suntem mândri că acest congres se ține la Tîrgoviște.

Arată că azi popoarele și mai ales cele culte au două sarcini grele de îndeplinit: una către țară; aceea de a face ca progresul să pătrundă cât mai adânc în masa poporului. Statele dispun azi de mijloace economice și culturale mari iar progresele făcute de statul român de 50 ani încoace sunt uimitoare.

Oratorul arată puterea acestor mijloace economice

Fiți cu atenție la firmă!

GYULAY KÁROLY

Atelier de fotografii artistice.
— — de primul rang. — —

TIMIȘOARA, Józsefváros, Hunyady u. 5.

— — (Lângă Casina „Délvidéki.”) — —

Fotografiile și portrete, reproducție după fotografiile vechi și noul în mărime naturală, expuneri de obiective speciale pentru interioruri, acatice, și lucrări în aquarel și olei artistic executate. Ceice se provoacă la anunțul din „Tribuna” capătă 10% rabat. Fiți cu atenție la firmă

și culturale și pune în evidență puterea cea mare a sintezei.

Prin sinteză omul devine creator.

Numai sinteza și mai ales sinteza chimică ne dă garanța comensurabilului ce se va putea obține în viață. Dacă judecata ne arată că Societatea viitoare va trăi o viață mai bună, progresele științei ne dau dreptul să sperăm că această îmbunătățire se va datorii numai lor.

A doua sarcină a popoarelor este ca ele să caute a nu trăi ca niște paraziți ci să contribuie la dezvoltarea economică și culturală generală. Acele popoare cari nu vor face astfel vor avea o situație inferioară.

Repet aceea ce am spus și în alte congrese anume că pe fața pământului și mai ales în Europa nu se vor putea menține decât neamurile ce vor căuta să propășească. Rolul Asociației de științe este ca neamul nostru să se afirme cu conștiință și hotărâre.

D-voastră cari ați venit în așa număr în întâmpinarea noastră ați înțeles aceasta.

Onoare deci Târgoviștei, vechiu și scump oraș al marilor Voievozi și cinstire județului Dâmbovița care este un factor de seamă în mișcarea noastră culturală, economică și națională.

Continuând, oratorul mulțamește și pentru primirea făcută congresiștilor în acest oraș unde vede dovada unei munci pricepute. E bine că Târgoviștenii s'au unit în afară de luptele politice pentru binele și propășirea orașului. Mulțamește cetățenilor și orașului, spunând că Târgoviștea va servi de pildă și altor orașe.

Înainte de a termina oratorul spune că are datoria sufletească de a menționa 2 împrejurări. Întâia împrejurare e moartea lui Grigore Ștefănescu, fostul președinte al Asociației, care împreună cu Cobălcescu au pus bazele biologiei în țara noastră. Arată meritele defunctului care, spune d-sa, ocupa un rol de seamă în Pantheonul oamenilor noștri de știință.

A doua împrejurare este aceea că d. inginer șef Ionescu a primit președinția Asociației deși d-sa are multe obligații mai ales ca președinte al Soc. Române de științe din București. D-sa mulțamește dlui Ionescu pentru faptul că a primit președinția și termină printr-o frumoasă comparație între Soc. „Astra” din Transilvania și Asociație.

Neamul românesc are 2 asociații: „Astra” din Transilvania care a împuternicit legăturile culturale ale poporului și Asociația noastră care urmărește același scop din punct de vedere științific.

Urează ca frații din Regat să facă pentru Asociație aceea ce fac românii din Transilvania pentru „Astra”. Spune că biroul viitor al Asociației o va pune în legătură cu acela al Astei, pentru a lucra împreună. Astra pe cale literară iar Asociația pe cale științifică, făcând astfel un pas înainte pentru unitatea culturală a neamului românesc.

Urmază cuvântarea dlui primar G. Ionescu, care urează bun sosit congresiștilor, în orașul, unde în altă vreme era centrul cultural al țării românești.

Cuvântarea dlui prefect Baranga.

D. Baranga prefectul județului spune că al 7-lea congres al Asociației este pentru târgoviștenii o mândrie și o speranță.

O mândrie spune d-sa deoarece ați ales orașul nostru, și o speranță pentru că avem credința că d-voastră, pătrunzând de seamă a țării, văzând plaiurile frumoase ce ne înconjoară veți face ca Târgoviștea să păsească mai departe pe calea progresului.

La noi Capitala a acaparat totul din punct de vedere cultural și economic. În alte țări nu este așa.

Ar fi bine ca Târgoviștea care va deveni în curând sediul de garnizoană, să devie și un sediu cultural prin înmulțirea școalelor.

Aici a fost pe timpuri sediul dragostei de neam și azi încă plutește în atmosfera Târgoviștei un sentiment de iubire pentru patrie.

Copiii aicea ar trebui crescuți, la poalele monastirei Dealului.

Azi lupta între popoare se dă pe cale culturală și acel popor e mai tare care are mai mulți oameni de știință.

Civilizația merge înainte pe calea culturii și triumful pe care îl așteptăm numai pe calea aceasta poate fi câpătat.

În luptele noastre dinainte continuă d-sa am avut și înfringeri, și aminteste „Mirislăul”. Dar azi s'a înălțat Vlăicu ca o isbândă pe calea progresului.

Aceste izbânzi se așteaptă numai dela oamenii de știință.

Pe lângă primirea de vorbe, continuă oratorul am căutat să facem congresiștilor și o primire de fapte organizând expoziția regională pe care o credem cel mai frumos omagiu adus congresiștilor.

După terminarea cuvântărilor de deschidere a congresului s'a dat cetire următoarei telegrame trimise M. S. Regelui Carol:

Societatea română pentru înaintarea și răspândirea științelor deschizând al VII-lea congres în vechea capitală a lui Mircea și Mutei Basarab se grăbește a adresa prin osul său de iubire și devotament celui dintâi rege al României, care în în timp de pace a știut să ridice nivelul cultural tot așa de mult precum a ridicat țara prin faptele războinice din campania neatârării.

Să trăiască M. S. Regele, trăiască Regina, trăiască Dinastia, trăiască România.

D. inginer șef I. Ionescu a ținut apoi o interesantă conferință despre importanța economică a vântului Ialomîța.

D-sa spune că importanța economică a râurilor trebuie adusă în discuția congresului „Asociației”. Chestiuni de știință abstractă se tratează în congresele internaționale cu aplicația pentru toată lumea, pe când în congresele naționale e bine să aducem chestiuni de știință aplicată.

Vorbește apoi despre utilizarea Ialomîței pentru facerea de transporturi pe dânsa.

Acum 101 de ani s'au mai găsit și atunci oameni cari s'au ocupat de această chestiune. Chiar în regulamentul organic al Munteniei este un pasaj care vorbește despre exploatarea râurilor. D. Ionescu citește câteva pasagi din regulamentul organic asupra navigației râurilor. Obșteasca adunare din anul 1834—35 a hotărât să se trimeată ingineri pentru studiarea acestei chestiuni. De atunci nu s'a mai făcut nimic. La 1883 s'au făcut studii pe Siret și Olt.

La noi partea de sus a râurilor ar putea fi utilizată pentru industrie, iar partea de jos ar putea fi utilizată pentru navigație. D-sa arată cum la 1901 a fost trimis de d. Anghel Saligny să facă o recunoaștere pe Jiu și Ialomîța. Spune că până la Gânciova s'ar putea face pe Jiu lucrări de regularea cursului, iar de acolo în sus, ar trebui făcut un canal paralel cu Jiul pentru a putea înzestra Craiova cu un port.

Despre Ialomîța spune că în multe părți albia râului e foarte variabilă și prezintă coturi foarte numeroase și mari, cari se modifică treptat.

Se afirmă că riul Ialomîța este riul cu a cărui regulare ar trebui să se înceapă în România crearea de căi navigabile.

Continuând, conferențiarul arată că prin aceste lucrări apa ar putea fi utilizată și pentru irigațiuni, irigațiuni industriale și transport de grâne, etc.

Canalizarea Ialomîței nu ar rămâne izolată și s'ar putea lega printr'un canal cu orașul Buzău. Canalul ar trece prin Urziceni și s'ar prelungi până la Plocești și Câmpina prin afluenții Prahovei, punându-se în legătură chiar cu Bucureștii. În cazul acesta canalul va pleca dela Ferbinți la Colentina pe la lacul Teiului din nordul Bucureștilor.

Insemnătatea unui port pentru București este considerabilă. Canalizarea Ialomîței ar cere sume mari dar prin sarcinile anuale s'ar pute acoperi aceste cheltuieli. Aceste lucrări cu canalul dela Ferbinți până la București și portul Capitalei ar costa vre-o 30 de milioane.

D-sa spune că procentele aduse de acest capital ar fi destul de mari prin câștigarea terenurilor inundabile.

De asemenea aceste lucrări trebuiesc făcute într'un viitor apropiat și trage această concluzie din fenomenul economic al scumpirii traiului.

E drept că înlesnirea transportului va avea de rezultat ieftinirea multor produse și alimente. Iși încheie conferința adresându-se tinerimei și mai ales celor din Târgoviște pe cari îi îndeamnă să muncască să adune capitalul și energia necesară pentru a face ca Târgoviștea, pe lângă însemnătatea istorică lăsată din strămoși să aibă o însemnătate economică.

Conferința dlui I. A. Brătescu-Vinești.

La orele 9 seara în sala de arme, unde se se strînsese tot ce Târgoviștea are mai select d. I. Al. Brătescu-Vinești, a ținut în onoarea congresiștilor o foarte instructivă conferință tratând în mod savant „Teoria Evoluției”.

Cu modestia-i cunoscută valorosul scriitor crede că deși nu e om de știință totuși congresiștii vor putea cunoaște ce cugetă un profan notând pe marginea cărților.

Enunțând teoria evoluției d-sa spune că tot ce în natură e în continuă prefacere, că viața n'a existat dela început ci viețuitoarele însăși n'au apărut decât mai în urmă.

Pentru a dovedi aceasta, conferențiarul își sprijină cele susținute pe studiul paleontologiei, și mai cu seamă pe acela al embriologiei, care afirmă cu tărie evoluțiunea.

Ele au format geometria spre deosebire de corpurile brute.

Dar asemănându-se cu vietățile, cristalele își pot schimba forma și se pot reproduce.

Primele vietăți vor fi fost probabil bucăți de materii cari au devenit active.

D-sa face o incursiune filosofică în adâncurile științei abstracte punând în lumină lupta între agenții interiori și exteriori în viață. Privind viața și ținând seamă de ordinea cronologică, d-sa arată cum dela cea mai mică moleculă până la om, viețuitoarele au căpătat simțiri și cum au ajuns la sporirea puterii de cunoaștere al cărui studiu spune d-sa ar fi foarte interesant.

Abordând cu adâncă putere de cugetare această chestie subtilă dl Brătescu-Vinești vorbește de dragostea de urmași, de lepădarea de sine a părinților arătând că primii factori ai sporirii puterii de cunoaștere au fost religiile, cari mai târziu au devenit o stânjenire a puterii minților.

Rezultatul evoluției a fost crearea minții, al apetitului de a ști și cunoaște, iar îndărătul tuturor prefacerilor în viață se vede o năzuință a ma-

teriei de a ajunge la sporirea puterii de cunoaștere.

Continuând d. Brătescu notează încă niște observații puternice și personale pe marginea cărților lui Rousseau și Voltaire.

Minte desvoltându-se va ajunge timpul când omul va trăi fără a se adapta la mediu, deoarece îl va supune și astfel mintea se va dovedi a fi cel mai puternic factor al puterii de cunoaștere.

Mai vorbește apoi despre prefacerea de valori în sufletele omenirii și arată la lumină acestor considerațiuni ce gândește profanul cugetător Brătescu-Vinești despre asociația de înaintare și răspândire a științelor.

Ilustrul conferențiar și-a terminat subtilele note pe marginea cărților afirmând că propășirea științelor într'o țară este cea mai nobilă năzuință, căci nemurirea unui neam nu o asigură averile materiale ci o cultură mare asigură acelu neam păstrarea vieții.

Publicul asistent, a răsplătit pe conferențiar cu numeroase și furtunoase aplause, întorcându-seacasă cu mulțămirea împlinită a unui ceas petrecut cu mult folos.

A doua zi s'au format birourile secțiilor. S'au fixat apoi ordinea comunicatelor.

La secția I care cuprinde matematica și geniul civil și militar, a rămas să se fixeze d. p. biroul când se vor face comunicările.

La secția II-a care cuprinde științele fizico-chimice și tehnologia industrială s'a ales ca președinte d. Ferder, vice-președinte Dr. Ostrogovici, secretar d. Crasan. Au ținut comunicări dnii M. Berberianu, A. B. Craiseleanu și Dr. C. I. Istrati care au vorbit despre principiile de nomenclatură generală în chimia organică.

Intr'o altă comunicare s'au dat câteva date relative la disolvare acuprului metalic în diferitele fracțiuni obținute prin distilarea petrolului.

La secția a III-a care cuprinde științele naturale a fost ales președinte d. Munteanu-Murgoci, vice-președinte inginer Hoitescu și secretar Florescu.

Au desvoltat comunicări dnii Popescu-Voitești și P. Porucic, tratând primul despre „date noi pentru clasificarea greziei carpatice” iar cel de al doilea despre Marea Neagră.

D. Munteanu Murgoci a vorbit despre legătura între sol și climă.

La secția a IV-a care cuprinde medicina umană, veterinară și farmacia a fost ales președinte d. Dr. Saabner Tuduri iar vice-președinte d. Dr. Marinovici.

Acesta din urmă a ținut o comunicare asupra influenței arseno-benzolului în Sifilis; iar d. Dr. Saabner Tuduri a tratat despre „apele minerale în Dâmbovița”.

La secția V-a care cuprinde științele agricole a rămas să se constituie biroul d. p.

La secția VI-a a fost ales președinte d. Dumitriu, vice-președinte Christache Georgescu, secretar Rambu.

Au ținut comunicări dnii C. Georgescu-Vrancea judecător la Sulina despre „Coexistența outumelor și a dreptului scris la noi”; I. R. Petreanu a cetit o comunicare relativ la „cestiunea israelită din punct de vedere social și economic.

La secția VII care cuprinde istoria și filosofia a fost ales președinte d. M. Radian, vice-președinte M. Grigorie Teodoru, și secretar N. G. Diniescu institutor local.

La orele 10 și jum., s'a inaugurat tot în sala amfiteatrului deschiderea secției 8 de arheologie, etnografie și preistorie, înființată anul acesta.

Toate secțiile au suspendat lucrările pentru ca membrii să poată asista la solemnitate.

D. Dr. Istrati a ținut o cuvântare de deschidere arătând importanța acestei secțiuni pentru noi.

D-sa vorbind despre arheologie arată cât de necesare sunt cercetările în acest domeniu.

E timpul spune d-sa, să se fondeze o coc. Arheologică.

Secția înființată azi va fi alipită pe lângă Asociație.

A fost ales președinte al acestei secții d. Victor Baranga prefect de județ, vice-președinte V. Drăghiceanu și secretar d. institutor Tomega.

Războiul italo-turc.

Intre mulțimea știrilor ce sosesc astăzi despre război, două știri sunt de o mai mare importanță. Una relatează despre hotărârea luată de consiliul de miniștri din Constantinopol, de a expulsa pe toți Italienii din imperiu, iar alta despre solicitarea păcii din partea Turciei. Anume în consiliul de Sâmbătă, cabinetul turc a adus hotărârea ca să dea ordin, pentru expulzarea Italienilor, acordând termen de 3 zile pentru facerea pregătirilor.

Italienii din imperiu se pare că se aștepta de mult la această măsură a guvernului, căci deja în aceiași zi 1400 de persoane au părăsit capitala, luând drumul spre Belgrad, — Fiume, — Italia.

Știrea despre expulsare, a făcut mare agitație în Italia.

Se crede că acest act al guvernului, va da naștere la noi complicații, având în vedere dreptul Italiei să-și apere supușii, expulzați. Astfel nu este exclusă eventualitatea, înaintării flotei italiene, spre țărmurile Albaniei.

Și în același timp în care expulsează pe Italieni, și se pregătește pentru organizarea unui război vamal contra mărfurilor străine, ridicând taxele de vamă cu 100%, — Turcia Turcia solicită intervenția puterilor, pentru încheierea unui armistițiu și ruperea tratatelor. În nota circulară trimisă marilor puteri, Poarta declară, că este aplicată de a încheia pace, dacă puterile intervin.

În acest caz va reține ordinul de expulsare.

Intervenția puterilor — după cum zice „Vossische Zeitung” — nu se poate aștepta în curând, căci Turcia dorește numai o astfel de intervenție, care îi asigură suveranitatea.

Față de această dorință stă Italia, care nu cere intervenția până nu va termina ocuparea definitivă a provinciei. Așadar nota Turciei va avea același rezultat ca și cele de până acum.

Lăsăm să urmeze știrile:

Intrevedere între marele vizir și d. Mișu.

Constantinopol. — În cercurile diplomatice se dă mare însemnătate politică lungii și simpaticeii întrevederi dintre marele vizir și d. Mișu, ministrul de aici al României.

Nota guvernului grec.

Belgrad. — Ministrul plenipotențiar grec de aici s'a prezentat primului ministru Milovanovici, căruia i-a predat următoarea notă:

Guvernul M. Sale, având în vedere mobilizările trupelor turcești din vilaetul Ianina, a fost nevoit să ia unele măsuri, ca o măsură de siguranță. Guvernul grec într'adevăr a mobilizat o parte a armatei. Noi nu ne îndoim de sinceritatea promisiunilor cuprinse în nota lui Said Pașa, notă trimisă guvernului grec, prin care arată că mobilizarea trupelor din Epir nici un caracter agresiv față de Grecia, și că acele măsuri sunt luate din cauza situației creată de conflictul cu Italia.

Având în vedere însă că noul cabinet turc, nu și-ar putea îndeplini misiunea executând promisiunile, făcute cu multă bunăvoință, guvernul M. Sale, regelui Greciei s'a simțit nevoit, ca față de concentrarea trupelor turcești la granița greacă, din precauțiuni să ia aceleași măsuri, mai ales pentru a liniști spritele populației dela graniță. Aceste măsuri însă nu schimbă întru nimic intențiunile pașnice ale guvernului grec.

Trupele turcești la granița greacă.

Salonic. — Trupele turcești au plecat în marș forțat spre granița greacă.

Cercurile militare grecești sunt sigure că încurând va izbucni războiul greco-turc.

Aici sosesc neconținut ofițeri din statul major și de geniu. Garnizoanele din Salonic, Monastir și Uscub sunt consemnate.

Autoritățile militare turcești consideră mobilizarea Greciei drept o provocare.

Expulzarea Italienilor din Turcia.

Constantinopol. — Se confirmă că expulzarea Italienilor a fost hotărâtă de consiliul de miniștri. Toți Italienii din imperiul turcesc vor trebui să părăsească țara într'un termen de trei zile.

Se asigură că consiliul de miniștri a mai hotărât ridicarea taxelor vamale de 100 la sută, pentru mărfurile Italienilor.

Trupele turcești au părăsit Tripolisul.

Se anunță din Tripolis, că trupele turcești împreună cu autoritățile se află la o distanță de 5 km. de oraș.

Sunt temeri că arabii, în rândurile cărora băntuie foametea, vor devasta orașul.

Circulă șvonul că tot din cauza foametei trupelor turcești se vor preda.

1200 marinari italieni mențin ordinea în oraș.

Trecerea Dardanelor în cursul nopții interzisă.

Constanța. — Vaporul „Dacia”, care a plecat de aici Marți seara pentru Alexandria deabea eri la orele 3 după amiază a părăsit portul Smyrna în loc de Mercuri seara.

Cauza întârzierii este că guvernul otoman oprește oricărui vas trecerea Dardanelor în timpul nopții.

Nota circulară a Turciei.

Poarta a dat un comunicat, în care spune că consiliul de miniștri a trimis o nouă notă circulară puterilor, în care declară că este aplicată la luarea tratatelor de pace, dacă puterile vor intermedia. În acest caz va încheia armistițiu, ridicând și ordinul de expulsare, dat, contra Italienilor.

Luni seara un consilier al ambasadei germane din Constantinopol a prezentat marelui vezir Pașa Chamil, în numele guvernului german propunerile de pace.

În urma acestui proiect, marele vizir, a suspendat ordinul de expulsare.

Deasemenea a înaintat marelui vizir un proiect de pace și Rudolf de Kolessa, consilier la ambasada austro-ungară, care proiect, — după cum se afirmă — este foarte favorabil Turciei.

Dela seara de cunoștință a studenților universitari.

Cluj, 8 Octombrie.

Marți seara, în 3 Octombrie, s'a ținut în sala otelului Biasini din Cluj obișnuita seară de cunoștință a studenților universitari din Cluj. Adeca vorba vine „obișnuită”, de fapt însă seara de astă dată a fost cu totul neobișnuită. Nu prin aceea că a luat parte tinerimea universitară în număr neobișnuit de mare — aproape 200 de inși — ci mai ales prin cuvântările ce s'au rostit în această seară și — s'ar putea zice — prin conflictul ascuțit ce s'a ivit acum întâiași dată între tineri și bătrâni. Faptul acesta în sine este destul de simptomatic pentru că să fie relevat, dar nu este singurul simptom care a ieșit la iveală în decursul acestei serii de tristă cunoștință.

Nu am de gând să fac un raport detaliat, dar voi să remarc momentele mai însemnate.

S'au prezintat la seara de cunoștință a studenților și câțiva domni bătrâni, deși invitații speciale, după cum s'a publicat și în ziare, nu li-s'au trimis. Cei mai mulți, însă, dintre bărbații conducători au lăsat ca seara de cunoștință a tinerimii universitare să fie de fapt ceea ce se numește — și nu s'au prezintat. Tinerimea a primit cuviincios venirea intelectualilor bătrâni și oratorul oficial al tinerimii, s'a adresat nu numai către colegii săi vechi și noi, ci a salutată și pe intelectuali din Cluj, domni și câteva dame, cari i-au onorat cu

prezența. La cuvântul acesta oficial au răsădit din pahare mai multe răspunsuri dela tineri și bătrâni. Din partea bătrânilor s'a ridicat un domn avocat care, cum a spus mai târziu, a venit în Cluj încă pe la 1868. „Atunci toate instituțiile românești de aici erau înfloritoare”, iar de atunci până acum ar fi să fie toate în decadentă, după cum spunea d-sa, avocat, fără să simtă că astfel își formulează singur o acuză. A vorbit, c'un retoric atenian, înșirind fel de fel de idei, cari de cari mai exotice și desfășurând tinerilor concepții „de cari ei n'au mai auzit”. După ce și-a plimbat auditoriul prin toate țările europene, ba l-au trecut și în America pentru a-i arăta cum este avocatul american, care ține și medic pentru clienții săi, oratorul a încheiat închinând, între aclamațiuni, pentru știință.

Tinerimea a căutat să se distreze după lungile excursiuni științifice întonând câteva doine populare și cântece naționale între cari și câteva strofe din veșnic actualul „Deșteaptă-te Române”. În curând se ridică însă iarăși un domn bătrîn, cu paharul plin în mână tremurândă, și spunând că s'a născut în Cluj și că în Cluj a crescut și a trăit, a constatat că totdeauna a luat parte la seara de cunoștință a tinerimii, ca la o seară de bucurie, a închinat îndemnând tinerimea la învățătură.

Ca să abată atențiunea dela aceste pretențioase sfaturi și îndemnuri, cari n'au stârnit nici un entuziasm în inimile tinere, un tânăr mai vârstnic și-a îndreptat cuvântul către damele române, și după mai multe rugăminți tinerești, a închinat în onoarea lor. Încercarea de diversiune însă n'a reușit. S'a ridicat iarăși bătrînul avocat dela început și deși anticipase că vrea să răspundă antevorbitorului, care în definitiv nu ceruse decât ca damele române să-și deschidă saloanele pentru universitarii din Cluj, — totuși nu-i răspunde nimic ci își reluă lecțiile sale de drept, arătând pe larg ce este dreptul și dreptatea și cum trebuie să fie un avocat.

Atunci se ridică din mulțimea de studenți o figură marcantă și în cuvinte aspre își descarcă tot năcazul, provocat, se vede, de aceste vorbiri de pretențioși savanți și fără rost practic, de acest șivoi de vorbe umflate dar sterpe, neroditoare de fapte. Uimirea tuturor creștea la fiecare cuvânt, iar când îndrăznețul student spunea că domni cari ne vorbesc nouă aici și ne dau lecții și sfaturi între pahare, nu fac nici ei nimic pentru neam, contrazicerile și advertizările au umplut sala de șgomot. Tânărul însă nu se opri; a accentuat: pe când ni-se spune că în acest cuib de șovinism noi să ne iubim poporul și neamul, pe atunci poporul nostru piere aici în Mănăsturul Clujului, iar domni, cum înșiși spun, se ceartă dar nu fac nimic pentru popor, nici măcar o prelegere populară nu țin. Declarația aceasta a provocat reproșuri cari iau înecat tânărului cuvântul prea respectat în gât.

Tânărul președinte al seratei s'a simțit îndemnat să îndrume la ordine pe supărătorul critic. S'a sculat însă imediat iarăși bătrînul avocat, care pe atâția a apărat, să se apere pe sine însuși. N'a putut eși însă nici acum din labirintul concepțiilor și abstracțiilor sale de mai înainte. A luat de nou cuvântul și cumnatul său, cel născut și crescut aici și a încercat, pretește, să facă împăciuire și iertăciuni, dar se vede că n'a reușit, pentru că tânărul student de mai nainte s'a anunțat iarăși la cuvânt zicând: Vă mulțămese dumneavoastră de „colectivități” și „individualități” de „aculturațiune” și „asanațiune” dar spuneți-mi ce ați făcut pentru națiune? Și, ca să nu mai lungim vorbele de apărare, spuneți-ne, Vă rog, când ați ținut ultima prelegere populară în Cluj-Mănăstur?

Penibilul s'a ridicat la culme și președintele a luat cuvântul tânărului vorbitor.

După acest intermezzo, a luat paharul în mână un alt vechiu Clujan bătrîn, care încă avea multe de spus tinerimii. Pornind dela un cuvânt al repausatului Dr. Bunea, care a zis cândva că vrea să meargă în cel din urmă sat, după cum și vorbitorul a voit să meargă în Boj, dar nu l-au primit, așa și tinerimea din Cluj care are acum patron, pe cel mai distins avocat, Dr. Iuliu Pordea, să-și facă o societate a sa, sub patronajul lui Dr. Pordea, și dacă nu lucrează bătrînii să lucreze tinerii, să ia ei conducerea în mână.

La această propunere surprinzătoare, bătrînul avocat, cel cu „aculturațiunea”, strigă vesel: „Botezăm domnilor, botezăm, spuneți numele, că avem și preoți aici...”

E curios că în vreme ce există societatea de lectură (Casina română), ai cărei membri sunt mai ales studenții, să se poată lansa propunerea pentru înființarea unei alte societăți sub patronajul dlui Dr. Pordea, și că bătrînul avocat, care a merșerit toată seara în deșert, are atîta zor de noua societate, încît vrea să o boteze numai decît, poate să o și constituie, pentru ea să fie ales președinte, cum a mai fost la „Iulia”, cea de fericită pomenire, pe care a îngropat-o ca ultimul președinte...

Norocul că conștiința trează a studentului Moț, așa îl chiamă pe îndrăznețul opozițional, a răspuns numai decît:

„Nu botezăm nimic, n'avem ce boteza!” și fătul s'a născut mort și a murit nebotezat, cu toți patronii și aderenții lui. Și norocul că s'a sculat și un membru al comitetului național Dr. St. Morar, care a îndemnat tinerimea să se grupeze în jurul Casinei române, căreia a promis a-i câștiga mobilier potrivit și a o înzestra cum se cade. Primind cel puțin această promisiune mulțămitoare, cei mai mulți s'au retras din fumăria salei dela Biasini și ne-am dus meditănd asupra nouălor aparițiuni ale situației neguroase de azi.

I. T. Oțel.

INFORMAȚII.

ARAD, 9 Octomvre n. 1911.

O glumă a ziarelor unguerești. Ziarele unguerești din capitală aduc următoarea știre datată din Arad:

„La începutul verii, partidul național român s'a împărțit în două tabere. Cățava vreme s'au sîstat invinuirile reciproce încît se putea spera că divergențele se vor aplană. Acum s'au înveninat iar spiritele. Un bărbat conducător al tribuniștilor, Octavian Goga, cunoscutul scriitor român, și-a publicat toate articolele scrise împotriva conducerii partidului național român într-o broșură de patrusute de pagini, adaugând noi acuze la cele de până acum. Acestor acuze vrea să răspundă acum, în fața publicității Dr. Teodor Mihali, președintele clubului naționalist, arătând cu date, într-o broșură, cari sunt cauzele adevărate ale izbucnirii crizei în sânul partidului național”.

Nu știm cine a pus la cale această știre nostimă. Noi în orice caz așteptăm cu nerăbdare să se pună în mișcare ilustra pană a dlui prezident.

— Sfințirea bisericii din Răpsig.

Însoțit de o mare suită arhierul a plecat după amiazi la *Mănerau*, unde a celebrat vecernia și a rostit o cuvîntare credincioșilor, fiind scultat cu multă evlavie. După vecernie P. S. Sa a vizitat pe un mare proprietar străin localnic, care a adus frumoase jertfe pentru biserica gr. ortodoxă.

Seara, cu trenul dela orle 9, P. S. Sa a sosit la Arad, însoțit de dd. Ciuhandu și Lazar.

Însoțit de refer. școlar al consistorului arădan Dr. Gheorghe Ciuhandu și de diaconul Cornel Lazar, episcopului Aradului, P. S. Sa I. I. Papp, cu trenul accelerat, dela orle 6 și jumătate dimineața a plecat eri în vizitațiune canonică, avînd ca scop principal și de data asta o sfințire de biserică. Biserica din Răpsig e noul lăcaș dumnezeesc care a prilejit credincioșilor din dieceză această nouă zi de dreaptă veselire sufletească.

La gara din Răpsig, P. S. Sa a fost întâmpinat de preoțimea din tractul Ineului, în frunte cu protoiereul Ioan Georgea, care i-a adresat capului bisericesc cuvinte de bunăvenire. În numele credincioșilor și al artistiei comunale P. S. Sa a fost salutat de un cuminte sătean din localitate. P. S. Sa a celebrat apoi obișnuita Liturghie solemnă, în cadrele căreia a sfințit de pop și pe părintele *Fabriciu Manoilă*, confirmatul șef al tractului Lipovei.

Adresându-se credincioșilor P. S. Sa a rostit apoi o cuvîntare, plină de învățături și sfaturi relative la trebuințele sufletești și practice ale credincioșilor.

După liturghie a avut loc un banchet în școala confesională. S'a rostit o serie întregă de toaste. P. S. Sa a închinat pentru monarhul, părintele protopop I. Georgia pentru arhieru, părintele referent Dr. Gh. Ciuhandu pentru reprezentanții autoitaților civile și politice ș. a. După banchet a urmat o frumoasă petrecere populară în curtea școlai.

— **Adjutantul ministrului de război Aufferberg — un român.** Maiorul d. Dimitrie Cioban, din statul major al armatei noastre, a fost numit adjutant al generalului Muariciu Aufferberg, noul ministru de război al monarhiei.

— **Necrolog.** Primim următoarele anunțuri funebrale: Cu inimă înfrîntă de durere aducem la cunoștința tuturor rudeniilor și cunoscuților, că prea iubitul soț, tată, frate, soț, unchiu și cumnat *Gavrilă Vertic*, jude reg. de tribunal în pensiune, membru pe viață al „Asociațiunei”, membru ordinar al societății pentru fond de teatru etc. după un morb greu și îndelungat, provăzută cu ss. Sacraminte ale muribunzilor, și-a dat blîndul său suflet în mâinile Creatorului, Vineri în 6 Octomvre st. n. 1911 la 5 ore p. m. în al 71-lea an al etății și al 38-lea al fericitei sale căsătorii.

Rămășițele pămîntești ale neuitatului defunct se vor așeza spre odihnă vecinică, după ritul bisericeii gr.-cat., Duminecă în 8 Octomvre 1911 la 2 ore p. m. în cimiterul gr.-cat. din loc. Bistrița, în 6 Octomvre st. n. 1911.

Susana Nășcuțiu născ. Vertic, ca soră. Dr. Vasile Pahone, avocat, ca ginere. Valeriu Vertic, preot, Ioan Nășcuțiu, ascult. în drept, ca nepoți. Estira Vertic, născ. Ujfalvi de Mezökövesd, ca soție. Gavrilă, Victor și Ana născ. Dr. Vasile Pahone, ca fii și fiică. Văd. Ana Tatosi născ. Ujfalvi de Mezökövesd, Carol, Ludovic și Polixena Ujfalvi de Mezökövesd, Văd. Maria Vertic născ. Candale, Ioan Nășcuțiu, preot, ca cumnați și cumnate.

— **Alexandru Precup**, oficial superior la poștă și telegraf, în numele tuturor rudeniilor, face cunoscută moartea iubitului său frate *Simeon Precup* locotenent ces. și reg. în regimentul 32, întâmplată în 5 Octomvre st. n. În mormîntarea se va face Sămbătă în 7 Octomvre n. la ora 3 p. m. din spitalul militar No. 17 în cimiterul din Farkasrét. Fie-i iărîna ușoară și memoria binecuvîntată! Budapesta, la 6 Octomvre 1911.

— **Automobilul Principelui Știrbey sfărîmat de tren.** S'anunță din Ploiești: Sămbătă seara pe cînd intra trenul în gara locală venind din Buzău, oariera fiind deschisă, a surprins pe linie în dreptul barierei București un automobil condus de șoferul *Giovani*, în care se afla principele D. Știrbey împreună cu soția sa.

D-lor veneau din București și se duceau spre Cîmpina.

Automobilul a fost făcut bucăți. Principele și Princesa Știrbey au fost aruncați la o mare distanță. Din fericire, dînșii nu s'au ales decît numai cu leziuni ușoare.

Șoferul *Giovani* care a fost rănit ceva mai grav la cap și față a fost pus în automobilul dlui deputat V. Bolnavu și dus la spitalul Constantinescu unde i-s'au dat îngrijirile necesare.

Din ancheta făcută recse, că vina accidentului cade asupra paznicului de zi, care a lăsat bariera deschisă și a frînarului care ținea de vorbă pe paznic în timpul trecerii trenului.

S'a mai stabilit că șoferul mai înainte de a se angaja pe linie a oprit vehiculul și a întrebat pe paznic dacă linia e liberă.

— **Holera.** De dousprezece zile în Budapesta, nu s'a mai declarat nic un caz de holeră. În tot timpul ființării boalei, s'au îmbolnăvit 20 de persoane, dintre cari 9 au murit.

La țară și mai ales în împrejurimile Budapestei, se ivesc zilnic cazuri noi. În Ujpest, un caz, în Szatmáresike, Dávod câte un caz. În Törökbécsse numărul bolnavilor a rămas acelaș, opt.

— **Greva țesătorilor din Anglia.** Din Londra se comunică, că în Anglia se pregătește o mare grevă a țesătorilor, cari dau un număr considera-

bil de 150,000, aplicați la cinci milioane de răsboaie. Cauza acestei greve ar fi primirea în lucru a unor muncitori neorganizați, pe cari patronii, la toată opunerea muncitorilor sindicalisti îi mențin și pe mai departe. Incercările de a se aplană conflictul au rămas zadarnice. Patronii amenință cu eschiderea tuturor muncitorilor.

x **Seminarul iuridic Dr. Geréb, Cluj, Str. Farkas** (lângă edificiul cel vechiu al teatrului). Pregătește pe lângă onorar mic, pentru examenele de drept, de stat, riguroase, de drept de stat, examene de avocat și de magistrat. În 3 luni se câștigă licența de doctorat. Fiind în pragul proiectelor de reformă a învățămîntului iuridic, e de dorit ca toți cei interesați să se adreseze spre binele lor la acest seminar, care înlesnește mult cariera advocațională.

x **Németh și Király**, croitorie pentru domai Cluj, str. Tömö 5, anunță on. public român din loc și împrejurime, că au sosit ștofe indigene și străine, pentru sezonul de toamnă și iarnă. Pardesii, paltoane se pregătesc pe lângă prețuri acomodată, conform modei. Rugăm on. public pentru sprijinirea și mai departe.

x **Interesează numai pe părinți.** Cu începerea anului școlar, cumpără copiilor ghețe anatomice, cari atît se privește igiena picioarelor, cît și ieftineala sunt cele mai de recomandată. Se află de vânzare la filiala fabricii de ghețe anatomice *Moskevits*. — Arad, Piața Independenței 18.

ECONOMIE.

„**Drapelul**” — și expoziția unguerească din Lugo. „*Revista Economică*” serie în numărul ei mai proaspăt: „Cu expoziția și adunarea agrarilor în Lugo, asupra căroră ne-am spus cuvîntul într'un număr anterior al nostru s'au ocupat și celelalte organe de publicitate românești. „*Tovărășia*” și „*Tribuna*” spunînd cam acelaș lucru, ce-am spus și noi, iar „*Românul*” reproducînd în întregime articolul nostru. Singur „*Drapelul*”, cum se vede mai bine orientat decît celelalte ziare și ca ziar local din Lugo, a apreciat deadreptul binevoitor expoziția, îndemnînd publicul românesc să participe în număr cît mai mare la ea. Cel mult a constatat, că prea puțină atenție s'a dat Românilor în această expoziție și s'a mulțumit a reproduce din „*Rev. Econ.*” sub titlul de „*Glas șovinist despre expoziția din Lugo*”, pasagiile relative la tendințele de cucerire ale Maghiarilor în Caraș-Severin.

Ziarele maghiare firește au înregistrat cu bucurie triumful reputat de maghiarime în Caraș-Severin, în acest „cuib al naționalităților” aducînd totodată laude deputatului *Siegescu* și preotului A. Nemoian, pentru concursul ce l'au dat la aducerea a cît mai mult „popor valah” la expoziție și adunarea agrarilor.

„Ne-au ascultat cu plăcere — serie organul oficial al agrarilor după adunare — ne-au înțeles și au aprobat, că avem nevoie de muncă întovărășită, dacă voim să respingem atacurile, la cari suntem expuși. Pe cîmpia Lugojuului sub efectul cuvintelor rostite acolo a dispărut răceala sentimentelor contrare; s'au angajat unanim și cu însufletire, ca simțind una cu noi, să ne urmeze și să sprijinească chiar. A fost triumful supremației maghiare adunarea din Lugo și îi aducem mulțămită canonicului *Blaskovics* și deputatului *Siegescu*, că cu știința și cu focul lor patriotic au câștigat pe ascultătorii cu buze nemțești și românești pentru ideile noastre.”

Încrestăm și cuvintele acestea lângă cele produse din organul agrarilor în numărul nostru penultim și repetăm: șovinismul maghiar începe a se încuibă în Caraș-Severin și pe teren economic — să veghiem!”

Cîntărețul de casă din Lugo trebuia să menajeze o expoziție la care au apărut toate „ilustritățile”.

* **Exportul de vite al României.** Din datele statistice ale exportului de vite în Austro-Ungaria reese că România a exportat până azi un număr de 8375 boi.

Numărul acesta este departe de a completa stocul de vite ce i-se permite să exporteze în urma convenției încheiate cu Austro-Ungaria.

* „**Armonia**” din Cincul-mare pentru cualificarea superioară a funcționarilor săi, Aflăm că

banca „Armonia“ din Cincul-mare a acordat funcționarului său Valeriu Popp concediu pe un an de zile spre a urma cursurile la Academia comercială din Viena.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu,
„Tribuna“ Institut tipografic, Nichin și sive.

REISZ MIKSA FABRICĂ DE MOBILE

în

BÉKÉCSABA — NAGYVÁRAD

Andrássy-ut 41—43.

Rákóczi-ut 14.

(Lângă »Apollo«.)

Atelierul de dentură

Radu Novák

Arad, Tököly-tér 7.

Etagiul I.

Faeladási hirdetés.

Az Aradvármegyei Háromalmás, községben v. urb. birtokossága tulajdonát képező, Háromalmás község határában, a háromalmás—alcsili vasút állomástól mintegy 4 km.-re fekvő, körülbelül 254 kat. holdnyi erdőrészen tövön található, 54.835 tm.²-re becsült bükk-, cser-, tölgy- és gyertyán mű- és tűzi-fa készlet az 1911. évi november hó 13-án d. e. 10 órakor kezdődőleg Háromalmás község-házánál megtartandó írásbeli zárt ajánlatokkal egybekötött nyilvános árverésen elfog adatni.

Kikiáltási ár, melyen alól az eladás meg nem történhetik, 123.626, egyszázhuszónháromezer-hatszázhuszonhat korona, bánatpénz: 12.362 K.

Az egy koronás bélyeggel ellátott, kellően kiállított és fentjelzett bánatpénzzel — készpénzben vagy óvadékképes, névértékben számitott magyar állami értékpapirokban — ellátott zárt írásbeli ajánlatok az árverést megelőzőleg nyújtandók be az árverést vezető bizottság elnökéhez, az árverést megelőző napig postán küldhetők »Körjegyző, Háromalmás, u. p. Alcsil« címen. — A postán érkező ajánlatok borítékjára reájegyzendő: »Ajánlat a háromalmási urb. erdőre«.

Utó, vagy kellően fel nem szerelt, illetve a feltételektől eltérő ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

A részletes árverési és szerződési feltételek Háromalmás község házában, az aradi m. királyi állami erdőhivatalnál és a borossebesi m. királyi járási erdőgondnokságnál megtekinthetők, a háromalmási körjegyző által kívánatra megküldetnek.

Háromalmás, 1911. évi október hó 6-án.

Tamó Zsigmond,
urb. jegyző.

Turk Tódor,
urb. elnök.

Aviz comercianților români!

Din cauza unei alte întreprinderi este imediat de vânzare cel mai vechiu magazin din Sibiu bine asortat în mărfuri de manufactură, mărfuri courante și mărunțișuri, cu un cerc de clientelă numeroasă dinpreună cu casa cu etaj.

Ar fi de dorit, că de aceasta ocaziune rară să benefice un comerciant român.

Reflectanții trebuie să dispună de un capital de cel puțin 50 de mii coroane, deoarece depozitul în mărfuri reprezintă o valoare de peste 30 de mii coroane și casa cu etaj valorează 40 de mii coroane.

Doritorii să se adreseze la proprietarul:

Teodor Popescu,
Sibiu, Piața-mică Nr. 14.

Un candidat de avocat

dar numai cu **praxă completă** află aplicare la avocatul Dr. Měrő Samu, Borosjenő. — Salar 160—240 coroane. —

Doamnelor!

Este în interesul D-voastră ca să vizitați **salonul meu de pălării** din Arad, Strada Salacz Nr. 1. catul II. unde se poate cumpăta pălăriile cele mai moderne, având depozit bogat asortat. Asigur pe stim. doamne de **calitate bună și prețuri ieftine**. Reparaturi se execută în timp scurt, conform cererei. — Rog sprijinul D-voastră

Maison Ritscher.

P. T.

Subscriși avem onoarea a face cunoscut On. public din loc și jur că **prăvălia noastră de pește și fructe sudice**, care există de mai mulți ani în casa noastră proprie **Strada Hirschner No 4, am mărito** introducând și

mărfuri de coloniale și delicatose

Zilnic: Pește proaspăt; cafea proaspăt prăjită făină și petrolu; toffelul de brânză.

Pelângă acestea purtăm și mai departe negocia de pește și fructe sudice.

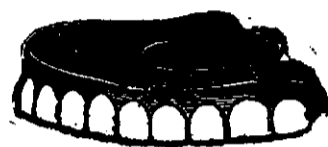
Prin mijloace suficiente și legături cu firme de de primul rang suntem în plăcuta poziție a On. Onor. public mărfuri bune și cu prețul cel mai redus.

Rugăm deci pe on. public a face o încercare și a să convinge de calitatea cea mai bună și de prețul redus al mărfurilor.

În speranță că On. public ne va da binevoitorul său sprijin semnăm

Cu stimă:

Frații Gingold.
Brașov.

Scoaterea dinților, dinți artistici, poduri în gură, de aur, coroane, efepuiește

QUIL REINHOLD

DENTIST,

pe lângă prețuri moderate și garanță
LUGOȘ, STR. BONNÁCZ 11.

Institut de pictură bisericească în Sighetul-Maramureșului.
(Templomfestészeti Müintézet, Mármaroszigeten).

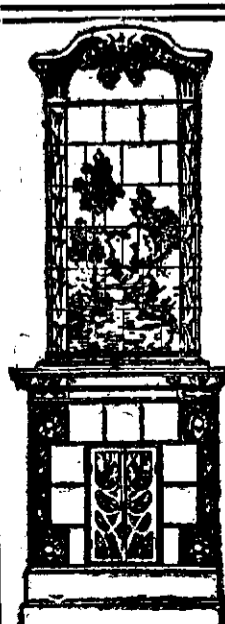
Cancelaria: Piața Erzsébet-főter No. 11, ușa 18.

Ne angajăm pentru pictarea în stil modern și foarte artistic a internelor bisericilor, icoane pe cerime, fresco, icoane pe altar, altare construite de iconostas, auritură, pictarea icoanelor de iconostas, crucifixe, icoane la încrucișarea drumurilor, pictarea icoanelor sfinte și a oricui soi de icoane bisericești.

Renovăm foarte frumos iconostas și altare vechi, iar pictarea, abducerea cu marmoră și auritura lor o executăm cu cea mai mare artă și cu prețuri convenabile, — parohiilor

mai sărace eventual și pe lângă plățirea în rate.

Examinarea bisericilor, măsurarea, înțelegerea mai amănunțită — la fața locului o facem gratis, cu planuri și prospecte servim cu plăcere.

Mare depozit de cuptoare.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că în (Cluj) **Koloszvár, Monostori-u. 7, am deschis un mare magazin** înregistrat și provăzut cu **cuptoare din țară și străinătate**, unde se află în depozit permanent cuptoare moderne de majolică stil secesion și cuptoare de olane Daniel, precum și căminuri și cuptoare de bucătărie.

Atrag atenția publicului asupra depozitului meu model, asigurînd-ul totodată despre calitatea perfectă ale articolelor și prețurile cele mai solide.

Așteptând binevoitorul sprijin sunt cu deosebită stimă:

Tamásy József,
Kolozsvár.

Blănării !!!

precum : (boauri (muff) tocuri de picioare, — Jachete, după croiu englez și francez, berletuieli cu lână, etc. Reparări și transformări bune și ieftine se pot câștiga la

Nicolae Gruția,
blănar
Temesvár - Josefstadt,
Hunyadi-út 9.

Ciobotari, ATENȚIUNE! Pantofari

AUREL BRINZAY

fabricant de unelte,
BUDAPEST, VIII., Losoncy-utca 18

Pregătește toffelul de unelte pentru ciobotărie și pantofărie.
Catalog trimit gratis.

Stefan Fekesházy

Institut de vâpsitorie de haine și curățatorie chimică.
Bistrița, Fötér 17. Lângă Primărie.

Primește: curățiri lucioase și fine, curățire de trusouri, albituri de desupt, de masă și albituri de pat; perdele și orice lucrări de branșa aceasta cu prețuri foarte ieftine.

Curățire și vopsitorie chimică de toffelul de haine pentru bărbați și femei, pardesii și jachete fără ale desface; apoi materii de mobile, perdele dantele și altele

Execuție promptă. Prețuri foarte moderate.

Krämer Károly

strungar

Făgăraș, Apaffy-utca Nr. 2.

Primește spre efectuare și reparare toate lucrurile ce aparțin acestei branșe, și recomandă neguțătorilor dopuri pentru buți, în orice mărime, pregătite din material excelent.

Ține în depozit în abundență mare toffelul de articlii pentru fumători gherghefuri pentru lucrul de mână etc. etc.

Comandele din provincie se execută prompt și cu cea mai mare punctualitate.

Obiecte admirabile.

Anunțuri

primește administrația „Tribunei”, pe lângă prețurile cele mai moderate.

In 1904 a câștigat dela societatea din Budapesta a vâpsitorilor auritorilor și luștritorilor diplomă.

Taferner Antal

auritor de biserici și saloane

Versez, Temesvári-u. 20.

Primește spre executare, conform planului aurire și reparare, iconostase, altare, s. mormânt, acoperiș de turnuri, aranjamente bisericești apoi pregătirea tuturor lucrărilor de branșa aceasta precum și repararea și vopsirea de nou a monumentelor deasemenea și orice icoane bisericești. La dorința pregătesc prospect; pentru vederea lucrărilor în provincă merg pe — — — speșele mele proprii. — — —

Execuție promptă. Serviciu conștiințios.

Leitner Sándor

mechanic și electrotehnic

Cluj—Koložsvár,
Strada Deák Ferencz Nrul 30.

Vinde și repară pe lângă prețuri moderate: căse de bani, biciclete, mașini de cusut, gramafone și mașini de scris. — Primește orice muncă de branșă, precum: introducerea soneriilor, a lumini de electrice și a diferitelor motoare.

Cornel Tunner

industrie de marmoră și granit în

Timișoara-Fabrik, Andrássy-ut No 22.
și Timișoara-Josefin, Hunyadi-utca No 4.

Iși recomandă magazinul său bogat asortat cu

pietrii monumentale

table de marmoră, statui, etc., fabricație proprie în executare de gust frumos și preț moderat.

Având un magazin bogat, oferă — mai ieftin ca orice concurență. —

Recomandându-se on. public roagă cercetarea binevoitoarelor comande:

Cornel Tunner,
măiestru de sculptură în piatră.

= Atelierul de fotografariat a lui =

Csizhegyi Sándor

Cluj—Koložsvár, Piața Mátyás király-tér Nr. 26.
(Lângă farmacia lui Hintz).

Aici se fac și se măresc cele mai frumoase fotografii, deasemenea acvarele, picturi în olei, specialități în pânze ori mătase, cari prin spălare nu se strică. La firmă fiți cu băgare de seamă n'o confundați, Cluj—Koložsvár, Piața Mátyás király-tér No 26, lângă farmacia lui Hintz. — —

Referindu-vă la acest ziar veți avea favor în prețuri.

Abonați și răspândiți

Tribuna Poporului

foaia țărănului român.

EDUARDO LEXEN,

tinichigiu și antepriză de instalațiuni
Brașov, Atelier: Strada Lungă Nr. 63.
Prăvălie: Strada Căbel Nr. 2.

Telefon Nr. 334.

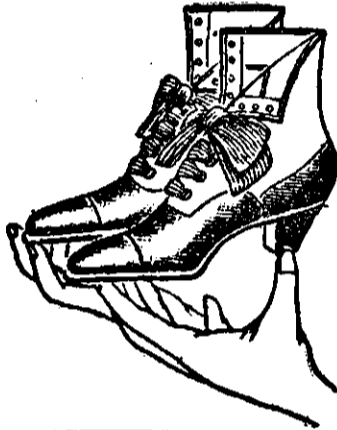
Se recomandă pentru pregătirea muncii de tinichigiu și galanterie la edificii, precum coperișe, și învelișuri de turn, ornamente de metal, vase pentru bucătărie, dulapuri pentru gheață, vase pentru spălat și altele. **Specialist în apaducte la case, canalizări, conducerea de gaz de iluminat, și instalarea camerelor de baie.**

Lampe de carbid de toffelul dela 3 coroane în sus. — Engroșiștilor li-se dau rabat. Depozit bogat în vâni de scaldat, cămine, closete etc. Serviciu conștiințios. Prețuri moderate. Reparație promptă.

Bencsik Zsigmond în Déva

Oferă: **GHETE AMERICANE ȘI FRANCEZE** cusute cu mâna în atelierul propriu precum și **GHETE GATA**, format modern pentru bărbați, femei și copii. *Galoși, ghete comode și pentru gimnastică.* Mare magazin de *gume* renumite de Sullivan pentru tocuri la ghete și *creme* excelente. Ghete pentru picioare ne-regulate și bolnave le pregătesc după măsură. La comande din provincie este destul a se trimite o gheată folosită. — Serviciu prompt.

Nagy Sándor, sculptor, Arad, Kossuth-utca Nr. 4.

În stabilimentul de piatrărie a lui Mairovitz.

Execută și reparaază

lucrări de sculptură artistică

figurate și decorative precum și portrete după natură și fotografii, monumente mormântale, toffelul de produse ale industriei, apoi lucrări moderne sculptate pentru decorația zidurilor din teracotă, piatră, ghips, ciment și din alte materii pelângă prețurile ce e mai — ieftine și serviciu conștiințios. —

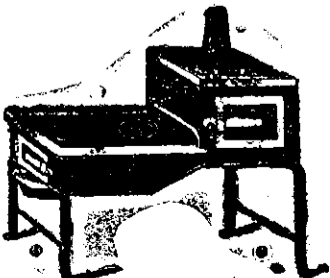
CARL GÜRTLER

lăcătuș artistic și pentru edificii

SIBIU Str. Elisabeta 26,

se recomandă la toate lucrările ce se țin de specialitate mai ales

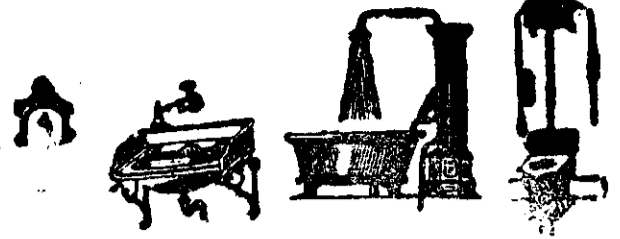
LA ZIDIRI NOI.

Lucrări ornamentice, precum peatră grilaj, grilaj la morminte și galerii, se pregătesc conform gustului în modul cel mai succes. Paratonere și montarea lor. Instalațiuni de apaducte, closete, baie, introducere electrică executate cu măiestrie. Reparaturi se primesc. Mare magazin de căminuri perpetue în diferite mărimi.

Carl Gürtler junior.

Apaducte.

Ceice doresc apaducte ieftine să se adreseze la antepriza lui

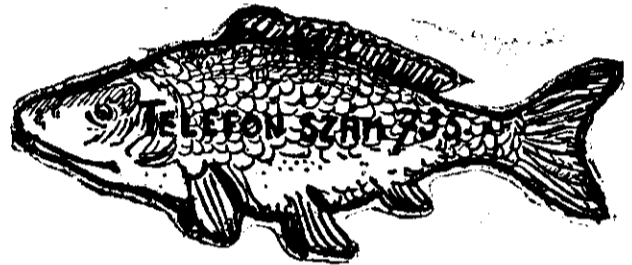
Balázs Mihály, Marosvásárhely, Szentgyörgy-utca 16 sz.

— Primește pelângă garanție orice lucrări din acest ram ca introducerea de apaducte și canalizare trebuțioasă pentru castele, comune, spitale, casărmi și școale. — Specialist în sonda. — Primește pe lângă condiții avantajoase linerea în ordine și repararea caselor în cursul unui an. — Prospește gratuit. Se angajează pe anul întreg pentru linerea în bună rinduală a caselor și pentru repararea bazinului closetului. Oferă aparatul pentru clătirea closetelor — nou care nu reclamă spese și de fiecare bucată dă garanția de 3 ani. —

Rog să nu confundați firma mea cu altele!

Telefon pentru comitat și oraș 735.

Illic Simon

negustor
de pești

Arad,
Hal-tér 13.
(casa proprie.)

Are în magazin pește sărat, unguresc, rusesc și românesc, cu prețuri ieftine. Serviciu și comande ae execută prompt. La comande să se scrie adresa cetibil și posta ult.

Cereți catalog de prețuri!

Ioan Haag

tăietor de pile

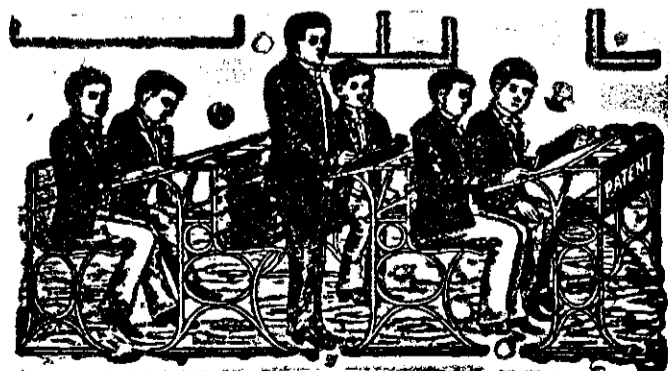
Timișoara-Josefin, Fröbel-u. 48.

Recomandă ferarilor și comercianților atelierul său de tăiat pile.

bine aranjat, unde se pregătesc pile mici și mari din oțel vărsat de prima calitate ș. a.

Primește spre scobire pile mici și mari vechi și noi, pelângă prețuri ieftine.

Comandele se execută grabnic și prompt

Cele mai moderne
 mobile de fier și aramă
 și cele mai practice
 bănci igienice de școală
 și mobilarea locuințelor, hotelor, spitalelor și

a școalelor, precum și obiecte fabricate din cele mai bune materiale din țară, lucrările cele mai solide de artă și construcție se livrează numai de către firma

Bernhardt Rezső utóda

Brassó, str. Neagră nr. 33.

— Tot acolo e cancelaria și fabrica montată cu cele mai noi mașinării. —